

Opinió

Joan Guasp:
«El Barça»

Entrevista

Joan Mas i Vives
(1a part)

Itineraris

Gaspar Valero:
La torre Picada i el
camí de sa Illeta

Dossier

L'educació musical, una
assignatura pendent

CERCA EL DISTINTIU

COMERÇ **excel·lent**

La marca Comerç Excel·lent reconeix i distingeix aquells comerços que han obtingut el certificat d'AENOR de qualitat de servei per al petit comerç, la norma UNE 175001. L'aplicació dels requisits exigits per la norma suposa:

- Una millora de la qualitat del servei ofert pel comerç.
- La disposició d'una eina per a la gestió dels establiments.
- Suport a la professionalització i formació dels treballadors del sector.
- Una millora de la imatge i un component diferenciador.

+formació

+imatge

+servei

www.balearsexcellent.com

+atenció

+gestió

+qualitat

[índex]

Universitat de les
Illes Balears

Servei de Biblioteca i
Documentació

editorial	4	Burocràcia musical
dossier	5	L'educació musical, una assignatura pendent
opinió	18	El Barça
entrevista	20	Joan Mas i Vives i les 'identitats' del segle XIX [1a part]
miscel·lània	30	
racó econòmic	34	La 'lleï òmnibus', un altre tren que passa...
el semàfor	35	Oficina dels Drets Lingüístics
llibres	34	La bona companyia de les <i>Males companyies</i> , de Marc Cerdó Ensenyat
art	40	Fernando Prats: petjades de fum
itineraris	44	La torre Picada i el camí de sa Illeta
cinèfàgia	48	'Avatar', en dues dimensions

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Març de 2010 · Núm. 206

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publicació:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:

Jaume Lladó
Josep Melià
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

**Producció, administració
i publicitat:**

Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omniun Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:

Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Disseny
Marco Spinazzola

**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

Agraïments
Paraula. CSL

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109676183

[editorial]

Burocràcia musical

És ben sabut que les Illes Balears viuen la cultura en una espècie d'estat ambivalent. Per una banda, aquesta és una terra que ha donat creadors de gran qualitat en les diverses disciplines artístiques, això és molt conegut en el món de la pintura però és aplicable també al món de la música. D'altra banda, aquesta és una terra que viu amb una certa indiferència aquest fet creatiu i les seves diverses representacions. La repercussió dins la societat de la tasca dels homes i dones de cultura és limitada i el prestigi d'aquesta feina no és el que tocaria si ens comparam amb països civilitzats. Tenim una producció cultural rellevant que no té el ressò lògic que hauria de tenir, per resumir-ho en dues paraules.

Ja fa uns anys que molt especialment els ajuntaments de les Balears estan fent un esforç important i destacable per eixamplar els coneixements musicals i, en general, la cultura musical de la població. D'aquest procés, en poden ser mostres emblemàtiques la posada en funcionament d'importants equipaments, tant la construcció de nous auditoris com la rehabilitació d'antics teatres. De totes formes, aquest esforç va molt més enllà d'uns determinats edificis més o manco vistosos. Perquè allò indubtable és que les escoles de música i les bandes municipals viuen un moment d'expansió i potenciació. Un moment que lògicament seria desitjable que es consolidàs. El problema és que aquesta consolidació xoca amb entrebancs burocràtics i pressupostaris que tenen difícil resolució en les circumstàncies actuals.

Un dels principals entrebancs que s'han trobat aquestes escoles de música ha estat la situació laboral del professorat. I com sempre hi ha una tensió de solució complexa. Una tensió entre els drets dels treballadors i els costos i el règim jurídic a què s'han de sotmetre necessàriament les administracions públiques. Una tensió que juga a la contra de la consolidació i que posa en qüestió una aposta cultural que ens hauria d'omplir de satisfacció.

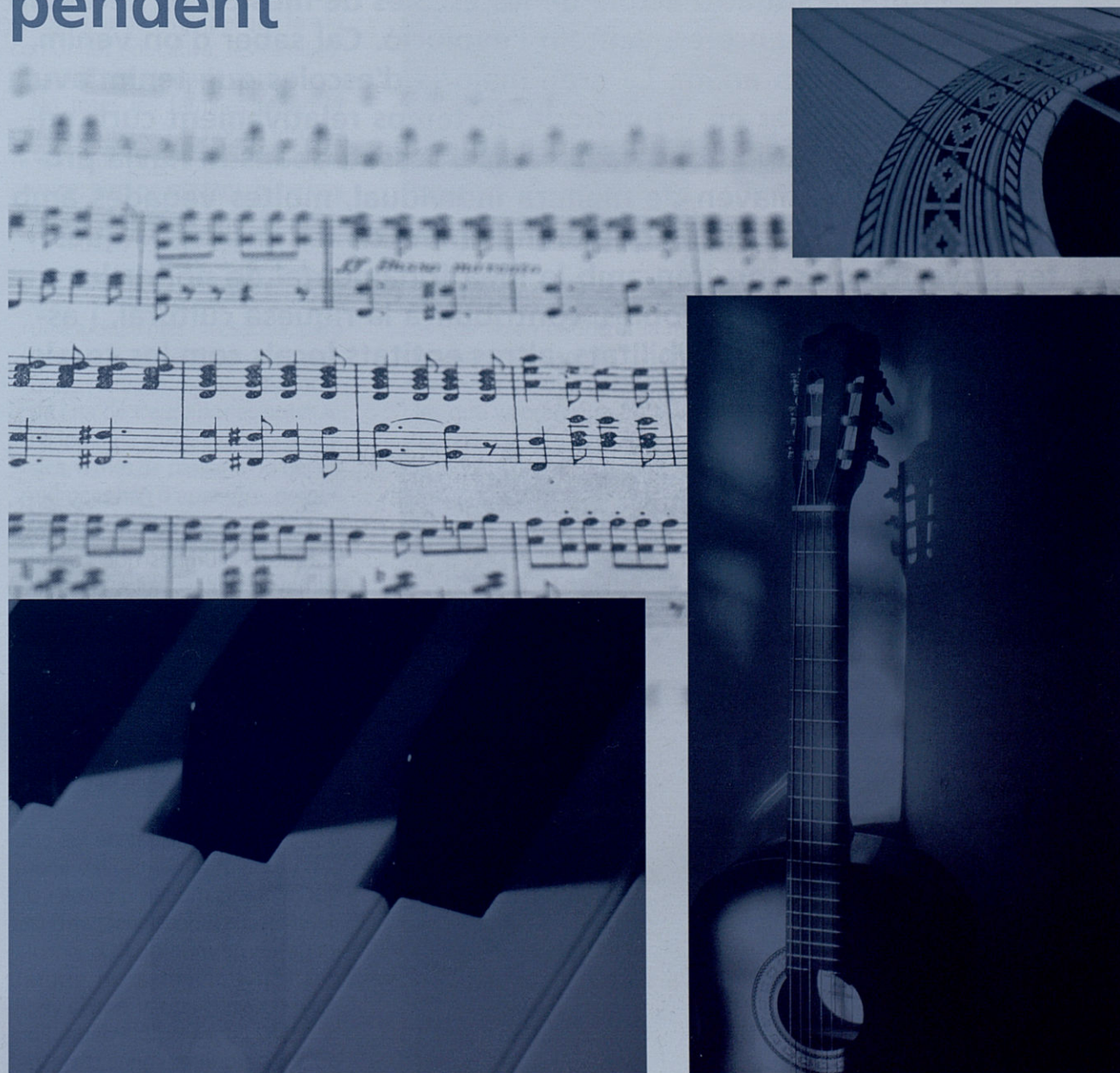
Sempre es diu que és la feina de base, la pedrera, allò que dona substrat per construir un fet cultural sòlid. Està bé que es facin festivals o s'organitzin concerts amb una certa periodicitat, però si això no s'acompanya d'una tasca amb una mica més de profunditat i de rigor, al final, aquestes activitats poden significar simples focs d'encenalls, concorreguts i molt aplaudits però que no deixen una petjada duradora en l'esperit col·lectiu. Necessitam combinar les dues coses, necessitam cercar l'impacte però també construir substrat. Només amb impacte tindrem un decorat de cartró pedra que, al final, mostrarà la manca d'autenticitat i de potència.

A Europa la música té una presència i una valoració que supera amb escreix allò a què estam acostumats en aquestes contrades. Els grans compositors o les grans orquestres, per exemple, són un pol d'atracció turística de primera magnitud. I això no respon a un muntatge promocional, sinó que lliga perfectament amb una vocació i una experiència molt sentida en els pobles del vell continent. En un altre nivell i des de les pròpies especificitats, també aquí hauriem d'avançar en el camí assenyalat.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

L'educació musical, una assignatura pendent

Diversitat i identitat de les escoles de música de Mallorca

TEXT: JAUME ROSSELLÓ TOMÀS

Per entendre la situació actual de les escoles de música, és necessari mirar un poc cap enrere i veure'n l'evolució. Cal saber d'on venim, qui som i cap a on anam. La gran majoria d'escoles que tenim avui en dia varen néixer en un període de temps relativament curt, entre els anys setanta i noranta del segle passat; abans hi havia professors que treballaven de manera individual, moltes vegades amb gran dedicació i sacrifici, i que eren l'ànima de les entitats. Aquestes noves escoles sorgiren amb la idea fonamental de nodrir les bandes de música dels pobles; contribuir a la riquesa cultural, i assistir, dins les seves possibilitats, altres entitats locals com les corals, els grups de ball de bot, etc.

Han passat els anys i molts d'aquests alumnes que corrien i cantaven per les aules continuen fent música, uns com a professionals, majoritàriament en el camp de la docència, i d'altres com a integrants d'alguna entitat musical.

Així, les escoles de música s'han perfilat i han agafat una identitat pròpia segons les seves necessitats, la idiosincràsia del poble on es troben i la disponibilitat de les entitats i els ajuntaments. Han aparegut diferents models d'escoles dependents de fundacions i patronats, i algunes de municipals o vinculades estrictament a un entitat. Aquest caire singular és a la vegada enriquidor i problemàtic. Enriquidor perquè és capaç d'ajustar-

se a cada poble, als seus objectius i necessitats, agafant una perspectiva única i personal; això avui en dia no té preu. Però a la vegada és complicat d'administrar i no acaba d'encaixar dins els esquemes estàndards que sovint sol·liciten les conselleries de torn. Aquí hi ha el problema: les escoles de música hi són, existeixen i moltes tenen un funcionament propi i consolidat, i el Govern no sap ben bé com agafar-les i ajustar-les a un patró estàndard, perquè no n'hi ha cap d'igual.

Si podem parlar de diversitat de models d'escoles de música, el mateix podem fer quan parlem d'objectius generals pel que fa a la comunitat educativa, les famílies, els alumnes i els professors.

No totes les famílies tenen la mateixa intenció a l'hora d'inscriure els seus fills en una escola de música; això no obstant, hi ha uns criteris que solen ser molt comuns:

- La música és una activitat complementària ideal: «M'agradaria que el meu fill o filla fes música i un esport, a més de l'escola, però l'escola és el més important, perquè estudia primària o secundària i ha de treure bones notes.»
- La legítima exigència que a música, a més de passar-s'ho bé, els alumnes han d'aprendre, perquè per això paguen.

I aquí és on comença a haver-hi diferències d'opinió entre les famí-

lies que volen prioritzar la música com un ensenyament seriós, com a proposta de futur per als seus fills, i les que valoren que els seus fills s'ho passin bé, que aprenguin i gaudeixin de la música com un activitat extraescolar més de les que fan durant la setmana.

Pel que fa als alumnes, segueixen una tendència semblant a les

famílies. N'hi ha que hi posen colzes i estudien, i d'altres que s'ho agafen com una activitat extraescolar més. El problema és que no sempre coincideixen les famílies i els alumnes en el mateix grup d'opinió.

Tampoc no podem oblidar un sector de l'alumnat cada vegada més nombrós, els adults, que cla-

“Encara queden botigues”

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

ARA TAMBÉ
PREMSA I PAPERERIA

rament s'ho agafen com una activitat d'oci.

Amb aquesta diversitat de models d'escoles de música, diversitat d'opinió entre les famílies, diferents intencions dels alumnes, per força la situació del personal docent, del professorat de les escoles, també ha de ser diversa.

Tradicionalment, la figura del professor d'escola de música era la d'un professional o aficionat del sector, docent o no, que impartia les classes com a segona o tercera feina i que, en molts de casos, li podien agrair la tasca feta. Actualment, les coses han canviat molt; una gran part del professorat té titulació, i la resta solen ser músics qualificats. Però aquesta sortida laboral, pel que fa al caire econòmic i de prestacions, no es correspon amb la titulació exigida, equivalent a una llicenciatura. Actualment, la feina dels professors d'escoles de música està regulada per un conveni d'artistes i aprenents de perruqueria. Tampoc no es correspon amb la dedicació i el compliment d'objectius que aquesta feina suposa.

Així doncs, avui tenim un professorat altament qualificat, amb un nivell d'exigència tant per part de l'Administració com de la societat semblant al de qualsevol docent de primària o secundària, amb unes prestacions laborals i

econòmiques molt més baixes, alguns de contractats directament pels ajuntaments o mitjançant empreses especialitzades i d'altres mitjançant una cooperativa de treball en què els socis/professors són els administradors mateixos de la gestió de les escoles.

A tot això, hi podem afegir una gran sensació d'instabilitat laboral. L'ensenyament musical no és una activitat obligatòria, encara que hi hagi ensenyaments reglats i no reglats. En molts d'aspectes funciona com una activitat extraescolar, subjecta al principi de l'oferta i la demanda. A més, pel que fa a l'oferta, actualment hi ha un ventall d'activitats molt extens i, en conseqüència, una gran competència.

Des de les administracions públiques, tenen altres perspectives de les escoles de música. A la Conselleria d'Educació tenen la visió formal: l'entrega del document d'organització de centre, la programació general anual i la memòria de final de curs són requisits indispensables per sol·licitar una subvenció a la Conselleria, sempre que siguin escoles de música reconegudes (també hi ha escoles de música no reconegudes i privades). Pel que fa a la subvenció, és de domini públic que la Conselleria d'Educació destina 50 euros a cada alumne de les escoles de música, mentre que un alumne del Conservatori costa

2.700 euros. Sincerament, i malgrat que les escoles de música pertanyen als municipis, pens que el repartiment de dotació pressupostària de la Conselleria d'Educació

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

GRAN!
SUPER!
REI!
VISCA!
GUA!
I AQUESTA
ALEGRIA?

ELS HA
REGALAT A TOTS UNA
SUBSCRIPCIÓ A
L'ESQUITX!

www.esquitx.cat
subscriu-t'hi!

podria ser un poc més equitatiu, perquè es crea un important greu comparatiu envers els alumnes i les famílies de les escoles dels pobles, que ja prou problemes tenen a l'hora d'accedir als certificats i les titulacions. Aquests alumnes només tenen dues opcions: anar a fer els exàmens finals al Conservatori o a alguna de les seves extensions, o acudir diàriament al Conservatori com a alumnes oficials, havent de fer camí un dia i un altre, amb horaris complicats i mals de compaginar tant pels pares com pels fills.

Quant als ajuntaments, segueixen la mateixa línia divergent de les escoles: un ventall de disponibilitat econòmica, acadèmica i laboral que fa mal d'analitzar. Hi ha ajuntaments que aporten una part

important del pressupost de l'escola, entre un 60% i un 70%; d'altres només hi aporten un 30% o menys. Acadèmicament, també hi ha divergències: ensenyament reglat, no reglat, aules d'extensió del Conservatori, prioritització d'unes entitats enfront d'altres, aspiracions a futurs conservatoris professionals... Pel que fa al caire laboral, de contractació del professorat, més del mateix: fundacions, patrons, empreses externes, cooperatives de treball, professorat a càrrec de l'ajuntament...

Crec que les escoles de música estan actualment en un procés de canvi per les circumstàncies que fa uns anys ens tocà viure i per les demandes de la societat. Cada vegada són més les que tenen edifici propi, amb instal·lacions i ma-

terial adequats. El professorat és cada vegada més professional, tant pel que fa a titulacions com a dedicació i, encara que no estigui gaire ben remunerat, en el tema de la contractació s'ha avançat molt. També pens que la Conselleria d'Educació i Cultura no ho pot arreglar tot i que les escoles de música dels pobles són més competència dels ajuntaments. Però que no oblidin que precisament són aquestes escoles les que nodreixen d'alumnes les aules dels conservatoris professional i superior, que precisament estan plens d'alumnes d'altres comunitats autònomes. Per una vegada estaria bé que els doblers que s'inverteixen en l'educació musical repercutissin un poc més en els alumnes dels pobles de Mallorca.

També pens que la diversitat de criteris acadèmics dins les escoles mateixes no ha de separar, ha d'enriquir. Hem de ser conscients de la demanda social, de la gran competència d'activitats que s'ofereixen a petits i grans. Cal tenir present que, al cap i a la fi, la música, com a llenguatge universal que és, ha de persistir més enllà de qüestions polítiques o econòmiques. Per això, són importants les iniciatives d'associació dels mateixos músics, l'Associació de les Escoles de Música de Mallorca o també l'APEMIC, perquè crec que hi ha més coses que ens uneixen que les que ens separen, i que, malgrat que la feina que ens toca fer sigui en certa manera inestable i mal remunerada pel nivell d'exigència demanat, és un privilegi ensenyar i compartir música i un honor i un orgull fer-ho com a treballador cooperativista en una escola de música d'un poble de Mallorca.

Jaume Rosselló Tomàs és director de l'Escola de Música de Porreres; professor de guitarra a les escoles de música de Porreres, Campos i Costitx, i soci treballador i interventor de la cooperativa Art i Sons (jaumert@telefonica.net).

Un esforç per la música

No cal reiterar les bondats que s'atribueixen a la música: potencia el desenvolupament personal, millora les connexions neuronals i la capacitat de relaxar i de curar, i fins i tot incrementa el creixement de les plantes... Tampoc no cal destacar el paper important que té la música en la nostra vida quotidiana: l'escoltam al cotxe, al cinema i a la publicitat...; qui és capaç d'imaginar-se una festa o una celebració sense una música adient?; què fariem en un món sense música?

TEXT: FERRAN VAQUER SILVAR

Tothom pot fer música! Millor dit, tothom hauria de fer música. Com més formació tinguem, més bona i més sentida serà la nostra aportació com a intèrprets, docents, compositors o simplement com a oients. Alguns dels grans consumidors d'aquest art són els joves, que també fan música i se senten identificats amb les diferents sonoritats i els estils, que influiran el seu tarannà per sempre.

Però moltes vegades no ens aturam a pensar el temps i el treball que és necessari perquè s'acomplexi un fet tan simple com pot ser observar una jove tocar en una banda de música o escoltar les cançons que un adolescent ha compost per al seu grup de rock.

No ens adonam de l'esforç, del gran esforç, que ha suposat per a un jove arribar a tocar amb destresa un determinat instrument, els anys que ha hagut d'estudiar, la quantitat d'hores que ha restat al

Orquestra del conservatori professional.

seu oci, i sobretot el fet d'haver de portar al damunt la dualitat de dos plans d'estudis: per una banda, l'educació escolar obligatòria i el batxillerat i, per l'altra, els atapeïts

estudis de grau elemental i professional de música.

És clar que càrrega que plau no pesa, però s'ha de reconèixer la lluita i la insistència dels estudiants de

Cantata de Nadal. Alumnes del grau elemental del conservatori de Mallorca.

música a qualsevol nivell, la constància i l'energia que hi han de destinar. Però atestam bastants cops, ja que l'ànim i el treball cedeixen i s'abandonen els estudis, perquè davalla el rendiment en els estudis oficials i, el que és més trist, es perd la motivació i les ganes per continuar estudiant música.

Parlam d'uns ensenyaments molt

especials, ja sigui pel vessant artístic que tenen com per les seves peculiaritats com a ensenyaments individuals en cas de tocar un instrument. Potser l'ensenyament de la música s'hauria de revisar i adaptar a les noves pedagogies i als nous mètodes que necessiten els entorns en què viuen els nostres fills.

Els pares volem la millor educa-

ció que, segons les circumstàncies pròpies de cadascun, podem oferir als nostres fills; la formació musical no en queda fora, i més si consideram els avantatges que pot suposar per al seu desenvolupament personal. Els pares també feim una aportació important, tant de suport i d'afavoriment de l'estudi com de dedicació de temps i

Cream espais per conivre

Roldan
Cream espais per conivre

971 763 666 · www.rolan.es

Alumnes a l'aula d'informàtica.

d'inversió econòmica, que segons la situació geogràfica i l'instrument que toquin els nostres fills es pot incrementar sensiblement.

L'època de les vaques primes ja ha començat per als ensenyaments musicals, almenys pel que fa a la nostra comunitat. Basta observar que la majoria de bandes de música han de menester músics forans per poder fer un concert o que un gran nombre de corals estan integrades per adults de més de cinquanta anys. Encara que venim

d'un període que ha estat molt positiu, en què s'ha notat un augment en la qualitat i la quantitat dels músics i de les formacions musicals –destaca el notable increment d'instrumentistes de corda i d'especialitats que fa només vint anys no era possible estudiar a Mallorca, com poden ser l'oboè, la trompa i tant d'altres–, es donen una sèrie de causalitats que fan que cada vegada més minvin els alumnes que estudien música: progressivament es perd la cultura de l'es-

forç individual i personal, ja que cada cop més els infants tenen més del que volen; hi ha una pèrdua de consciència i de valors culturals i socials; també es produeix una dispersió del contacte social potenciada per l'ús de les noves tecnologies, i potser també hi ha una falta de motivació en el seu entorn vital.

Abans que el problema ens passi davant i sigui difícil donar-hi una solució, caldria posar els peus a terra i començar a actuar. Aquests moviments han de venir de cada sector implicat, tant de l'Administració i dels docents com dels pares i de l'alumnat.

L'Administració hauria d'optimitzar els recursos que hi ha, perquè demanar un increment de doblers en temps de crisi és poc més que una quimera. Cal fer un estudi seriós del que s'hi dedica i el rendiment que dóna, i considerar situacions com la que es produeixen: totes les escoles de música, que aglutinen més de sis mil alumnes de grau elemental, reben menys d'un 10% del que es dóna al Conservatori Superior, amb poc més de dos-cents alumnes. Cal adequar i flexibilitzar els currículums a la realitat de la nostra comunitat i repassar el nivell de continguts que és necessari assolir en cada grau, és important pujar cada escaló amb garanties. També cal solucionar el tema dels sous del professorat de les escoles de música, ja que cal que sigui un sou digne per la feina i la formació que s'exigeix. S'ha de potenciar que els millors pedagogs facin feina també en els primers estadis de la formació musical instrumental i teòrica. S'ha d'elaborar un pla de música i de totes les arts que sigui seriós i que no balli al so del color polític del moment o dels interessos personals d'uns pocs. Un pla que sobretot doni solucions als problemes del grau mitjà de música, que és on es produeixen més baixes de l'alumnat. Cal dedicar més personal tècnic qualificat a l'ordenació, l'organització

Orquestra amb professionals.

del sistema, el control i l'assessorament. S'ha d'incrementar la formació del professorat en metodologies modernes i noves tecnologies, per la importància cabdal que tenen en el llenguatge musical.

El docents podem renovar el nostre compromís actualitzant els coneixements didàctics en totes les especialitats per avançar en la qualitat del procés ensenyament-aprenentatge musical, podem incrementar l'organització d'activitats encaminades a fer de la música una ex-

periència estimulante i indispensable, i podem augmentar la nostra responsabilitat en tots els camps que poden millorar aquests ensenyaments.

Les mares i els pares també podem participar un poc més activament per millorar el desenvolupament musical: podem estar més damunt dels fills perquè practiquin tant com sigui necessari, podem participar en els centres i les escoles, podem tenir paciència i encoratjar els infants i joves perquè ve-

«L'ensenyament de la música s'hauria de revisar i adaptar a les noves pedagogies i nous mètodes que necessiten els entorns en què viuen els nostres fills»

gin que viure la música i tocar un instrument o cantar són experiències úniques i enriquidores.

Els desigs que té cadascú per fer alguna cosa són importantíssims a l'hora de fer-los arribar a bon port; així, les ganes interiors o exteriors dels estudiants s'han de cuidar i potenciar perquè l'esforç que representa per a ells i per al seu entorn formar-se revertirà en ells mateixos i en la societat.

Ferran Vaquer Silvar és pare de tres filles, una que ha acabat el grau professional i dues que actualment estudien música. És professor del Conservatori Professional de Mallorca i professor associat al Conservatori Superior. Ha estat docent i director de diferents escoles de música.

**QUAN PARLEM
D'EFICIÈNCIA ENERGÈTICA,
NO VENEM OCELLS
NI FLORS.**

INFORMI-SE'N A
WWW.ENDESAONLINE.COM

Nòmina espectacular

**ACONSEGUEIX
AQUEST
TELEVISOR**

**TOSHIBA 22"
LCD HD READY**

**NICAM STEREO
ENTRADA PC
ENTRADA VIDEOCOMPONENTS
CONTRAST DINÀMIC
ACTIVE VISION
HDMI**

Amb ranura per a TDT de pagament

Per a persones d'entre 26 i 65 anys que domiciliïn una nòmina superior o igual a 1.200 euros* i tres rebuts bàsics (mín. 2 càrrecs al mes) i que contractin un dels productes següents: dipòsit nòmina des de 2.500 euros, assegurança per a la llar amb cobertura de continent i contingut o assegurança d'auto amb cobertura mínima bàsica més llunes, contractades amb SA NOSTRA Mediación Operador de Banca-Seguros Vinculado, SL, o una targeta de crèdit amb un consum mínim anual de 1.500 euros. Es requereix un compromís de permanència de 30 mesos. Oferta vàlida fins al 31/03/2010. En cas de finalització d'existències (600 unitats) es podran substituir per altres de característiques similars.

*Menors de 26 anys: nòmina igual o superior a 1.000 euros.

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

La formació musical a les Illes Balears

TEXT: MIQUEL MESTRE MOREY

Els inicis

Els ensenyaments musicals a les Illes Balears, estructurats i amb cert reconeixement oficial, tenen una trajectòria avalada per quasi vuitanta anys d'experiència. Això suposa, sense cap dubte, una saviesa acumulada en tot el que respecte a aquests ensenyaments.

Durant aquests anys, malgrat les circumstàncies, han estat diverses les reformes en els diferents plans d'estudis, que han comptat amb una voluntat de ferro per part dels professionals, ja que sempre s'han hagut de superar els entrebancs que sorgien, la majoria de vegades amb molt d'esforç, el dels alumnes i el dels seus pares i mares, que amb la seva constància han aconseguit donar a aquests ensenyaments un alt reconeixement social.

Les infraestructures

El fet que hi hagi aquesta nova infraestructura, el Conservatori Superior, ha permès disposar d'un espai adequat a les necessitats demandades en aquell moment. Un espai, però, que en deu anys ha

quedat petit per poder oferir tots els ensenyaments que ens agrada-ria tenir a Mallorca.

En aquests moments, estam a l'espera de poder obrir el nou conservatori professional d'Eivissa, segurament abans del mes de maig, les obres del qual varen començar l'any 2002.

També s'ha adjudicat el concurs d'idees del nou conservatori professional de Menorca. Referent a aquest, cal dir també que el proper curs l'extensió de Ciutadella podrà gaudir de nous espais on impartir aquests ensenyaments.

Quedaran les infraestructures de Mallorca. Aquí les intencions passen per construir la segona fase del Conservatori Superior. Per dur-la a terme, fa falta disposar d'espais adequats i així poder millorar la qualitat de l'oferta actual. També esperam que al setembre puguin començar les activitats a l'Escola de Música i Dansa de Felanitx.

En total, sense comptar la construcció de la segona fase, abans del 2012 s'hauran invertit més de 12 milions d'euros en infraestructures públiques a càrrec del Govern de les Illes Balears.

D'altra banda, són molts els ajuntaments de les Illes que fan un esforç considerable envers aquests ensenyaments. Vull referir-me, en aquest cas, als ensenyaments elementals, reglats i no reglats, que

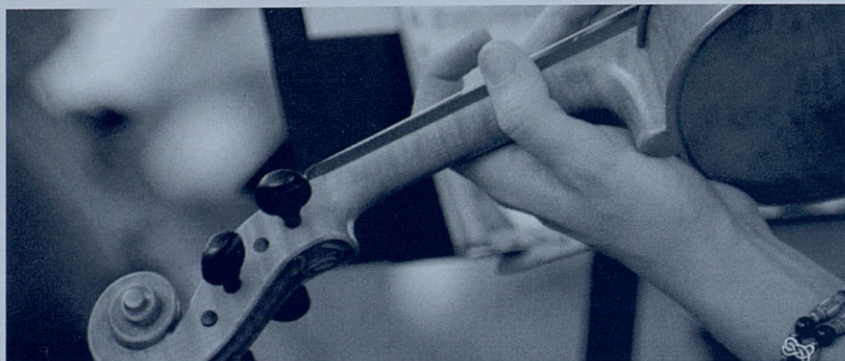
s'imparteixen a les escoles reconegudes per la Conselleria d'Educació i Cultura. Aquests han disposat d'una ajuda del Govern de les Illes Balears de 241.000 euros durant el 2009 per a aquesta oferta no obligatòria, però és un pressupost insuficient si consideram les grans quantitats que els ajuntaments i les famílies hi dediquen.

Alumnat

Si analitzam les dades sobre el nombre d'alumnes que estudien música i/o dansa a les Illes Balears, ens adonarem que és ben palesa la importància que tenen els ensenya-

ments musicals a les Illes Balears.

Si n'analitzam les dades, apreciam que les escoles de música tenen un paper fonamental pel que fa a la difusió i a la iniciació musical dels infants i joves de la nostra comunitat. La Conselleria d'Educació i Cultura té ben present que el que necessiten les escoles de música és que se les reconegui i se'ls doni el valor que els pertoca, entre altres motius per la capacitat dels professors i per l'esforç constant que tota la comunitat educativa (professors, alumnes, pares i administració municipal) duu a terme des de fa bastants anys.

Ensenyaments elementals			Ensenyaments professionals		Ensenyaments superiors
8.270			720		211
Conservatoris	Escoles		Conservatoris	Escoles	
	Reglats	No reglats			
706	857	6.707	605	115	

A la taula es mostra el nombre d'alumnes de cada tipus d'ensenyament.

el mirall amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A. 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Ordenació i currículum

Per adequar els ensenyaments musicals a la LOE, la Conselleria d'Educació i Cultura està elaborant els currículums dels ensenyaments elementals i professionals de música i dansa propis de les Illes Balears.

A més, el Conservatori Superior es troba en fase d'adequació dels seus ensenyaments al Pla Bolonya, ja que aquests ensenyaments passen a ser estudis de grau.

Actuacions del Govern de les Illes Balears

En tot moment hem estat conscients de la importància d'aquests ensenyaments a la nostra comunitat, i des del primer moment hem treballat en la mesura de les possibilitats per millorar aquesta oferta, comptant sempre amb les singularitats del col·lectiu. Per aquest motiu, i conscients de les diferents situacions en què es trobaven les escoles municipals de música de Mallorca reconegudes a final del 2008 i durant el gener i el febrer de 2009, es varen fer les primeres passes per crear un òrgan de coordinació dels ensenyaments elementals de música de Mallorca. Així, es varen dur a terme reunions entre la Conselleria d'Educació i Cultura, el Consell Insular, els ajuntaments i els directors d'escoles, i es va crear una comissió tècnica que va

acordar fer un estudi detallat de la situació actual dels ensenyaments elementals.

Durant el curs 2008/2009, la Direcció General de Formació Professional i Aprenentatge Permanent va proposar a l'equip directiu del Conservatori Superior dissenyar un Pla director que permetés definir les línies d'actuació i adaptar-lo a les necessitats reals de la Comunitat Autònoma, amb referència a nombre d'alumnes, professors titulars, professors convidats, especialitats i, sobretot, tenint en compte les possibilitats reals d'inversió pressupostària.

En aquest curs 2009-10, la Direcció General de Formació Professional i Aprenentatge Permanent ha analitzat la reacció general de tots els sectors musicals arran de les actuacions portades a terme i, d'acord amb la mesa sectorial d'educació, es va decidir elaborar un pla d'actuació envers els ensenyaments musicals que en permetés la reestructuració, els donàs coherència i, a la vegada, en planificàs el futur.

Per aquest motiu, el dia 12 de desembre es va fer la Jornada d'Ensenyaments Musicals a les Illes Balears, que va comptar amb la participació de representants de tots els sectors del món musical de les Illes Balears i en

la qual es va debatre la situació actual dels ensenyaments musicals a la nostra comunitat autònoma i es varen fer propostes de futur. L'organització d'aquesta Jornada va ser a càrrec d'una comissió tècnica creada a aquest efecte, formada per representants del Conservatori Superior, dels conservatoris professionals, les escoles de música i els sindicats.

A partir de les conclusions d'aquesta jornada, una comissió de treball elabora actualment les línies estratègiques d'actuació a mitjà termini per millorar els ensenyaments musicals a les Illes, tant per canviar-ne la norma si fa falta, com per generar noves infraestructures o crear una xarxa de nivell professional, entre altres tasques.

En definitiva, treballam per poder donar sortida als diferents plantejaments i singularitats d'aquests ensenyaments i d'aquest col·lectiu, amb les millors garanties i amb total transparència, per facilitar que totes les persones de les Illes que es vulguin formar i promocionar musicalment ho puguin fer. Aquest és el nostre objectiu.

Miquel Mestre Morey és director general de Formació Professional i Aprenentatge Permanent.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

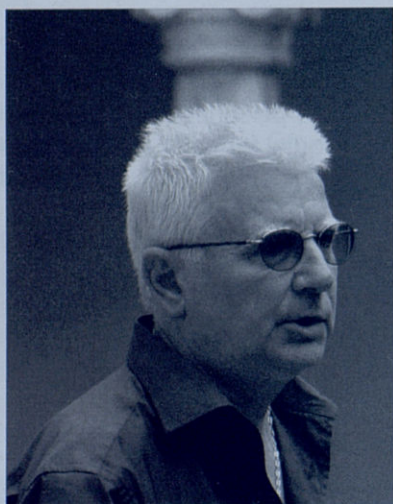

[opinió]

JOAN GUASP

El Barça

El greu moment actual de la situació política a tot arreu dels Països Catalans m'ha fet pensar més encara en l'espai tan dolç que travessa, ara mateix i en aquests últims temps, el nostre Barça. I dic nostre perquè així ho considero.

El Barça és de tots nosaltres, de tots els que formem aquesta nació de catalanoparlants que ens és natural i pròpia, encara que no sigui oficialment reconeguda i, en un percentatge bastant elevat de ciutadans, ni natural ni pròpia. Una veritable desventura per a tots els que l'estimem i vivim a qualsevol dels seus indrets o països que la formen. O comunitats o territoris, que cadascú ho digui com vulgui. La qual cosa, però, constitueix una desventura i un infortuni, al cap i la fi.

Aquests últims mesos, des de l'estiu passat, he dedicat el meu temps creatiu a redactar una bona grapa d'aforismes al voltant del Barça: del club, de l'equip, dels jugadors, de l'afició i de tot plegat. Com és natural, això m'ha portat a reflexionar amb temps i força calatge sobre tot això. I no tan sols hi he reflexionat jo sol, ho dic amb vista a la redacció d'aquests aforismes, sinó que m'he permès demanar l'opinió sobre aquesta qüestió —ser o no ser del Barça, aquesta és la

qüestió— a molts amics i coneguts que d'una manera o l'altra em som propers i gaudeixen d'emocionar-se, queixar-se, indignar-se, alegrar-se i fins i tot excitar-se amb tot el que passa quan juga o deixa de jugar el Barça.

Sempre que dedico el meu temps a la creació literària, sigui en el gènere que sigui, m'ho passo meravellósament bé. Si no fos així, ho deixaria córrer. Però en el gènere aforístic, m'ho passo el doble de bé. L'aforística és el gènere literari més breu que existeix, el més concís i laconic, i alhora també és el més agraït per l'autor mateix: perquè està salpebrat d'ironia, d'humor, d'algunes pinzellades satíriques, d'algun pessic de mordacitat i, a més, té com a ingredients principals el joc, la intel·ligència i l'enginy; la sorpresa i la paradoxa, i sempre, sempre, sempre, la contundència d'una frase que no admet arguments ni justificacions.

El Barça, doncs, no tan sols juga a futbol i a altres esports en què té molt a dir l'estat físic i l'aspecte

tècnic dels seus practicants, sinó que també l'intel·lecte hi té molt protagonisme. És en aquest sentit que jo, aquests darrers mesos, escrivint els meus barçaforismes, m'he sentit un jugador més del Barça. Els aforismes del món del futbol són com jugades en què es passen la pilota els uns als altres, com fent dribletges, rondos, serveis de córner, llançaments de faltes, de foros de joc, de penals. El llançament d'un penal no deixa de ser un aforisme perfecte si es transforma en gol, però també ho és si el porter fa una parada excel·lent. És així que tenen una vinculació especial el joc del futbol i el joc aforístic. I cap joc de futbol ni aforístic no ho és tant com el que practica el Barça.

Però totes aquestes reflexiones poètiques, filosòfiques i esportives em portaven una vegada i una altra a un camp que pot semblar del tot allunyat del que ara parlaré, i no ho és gens: el camp polític. Les societats humanes estan estructurades d'una manera que no és tan distinta de la d'un equip de futbol. I encara més quan penso en el Barça com a cap i casal del futbol català, com a representant de tota la resta. És ben cert que tenim als Països Catalans molts altres equips que ens fan sentir emocions i dels quals sentim que formem part. El Mallorca, el València, el Gimnàstic de Tarragona, el Girona, l'Hèrcules d'Alacant, el Llevant, l'Andorra, el Castelló, etc. Ara mateix, el Barça està considerat el millor equip del món, i això fa sentir-nos orgullosos que ens pertanyi a tots nosaltres, però també ara mateix tenim dos equips més, el València i el Mallorca, equips igualment nostres, que es troben en zona Champions, entre els equips millors de totes les lligues europees. Com s'extrapola això a la vida política? De moment, amb poca empenta d'unió, i aquest és l'handicap que patim a casa nostra. Així com tots som catalans, encara que ho si-

guem del País Valencià, de les Illes o del Principat, també tots som del Barça: aquesta seria la conseqüència lògica, intel·ligent i natural per conformar una federació de països que, per història i tradició, combreguem d'una mateixa cultura i d'una mateixa llengua. També d'una mateixa manera, excelsa, de viure el futbol en particular i l'esport en general. Perquè tot amb tot és complementari, i si ho portéssim a la pràctica, ens convertiríem en allò que realment som en potència: una unió de pobles agermanats per la saba de les mateixes arrels.

Estic pensant en un federació no nacionalista, sinó nacional; en un conjunt humà no catalanista, sinó català; en una societat no naturalista, sinó natural. Normal. Conseqüent. Sí, sí, perquè en l'àmbit sociopolític, ben igual que el Barça, sabem qui som i, de la mateixa manera, tenim un nom: Països Catalans. Perquè així s'esdevingui el futur, ens cal una classe política forta i honesta, allunyada de l'allau de corrupció que tenim a sobre, una classe política immaculada, amb els objectius ben definits, amb una visió de conjunt, que sàpiga fer jugar l'equip amb les armes culturals, identitàries i lingüístiques que ens caracteritzen a tots des de fa ja vuit-cents anys. Hi ha molts i bons

jugadors polítics als diferents partits dels nostres pobles i de les nostres ciutats, sortits tots ells de les pedreres pròpies, que s'han preparat per donar el millor d'ells mateixos quan siguin cridats a fer feina per la nostra petita gran nació. La nostra pedrera nacional té un material noble molt ben preparat, només ens manca fer el salt de coratge necessari per assolir foragitar els que ens impedeixen formar el gran equip nacional que, en l'àmbit gairebé exclusivament futbolístic, és el Barça. Perquè, d'enemics, tots els equips en tenen, però l'èxit consisteix a fer bé la feina, a continuar caminant cap endavant, a lluitar per la pròpia causa sense cap ànim proselitista, evangelitzador ni de conquesta. El temps de les creuades ja fa molta estona que s'esvaï. Ara vivim en el futur: només ens cal que aquest futur es faci present.

El camí a seguir no és aquell del missioner que entrevistaven l'altre dia per la ràdio, al qual demanaren si estava aconseguint batejar molts negrets, i ell contestà: «Estic convertint més indígenes al Real Madrid que al cristianisme.» I va riure. I els que l'escoltaven rigueren. A mi no em va fer gaire gràcia.

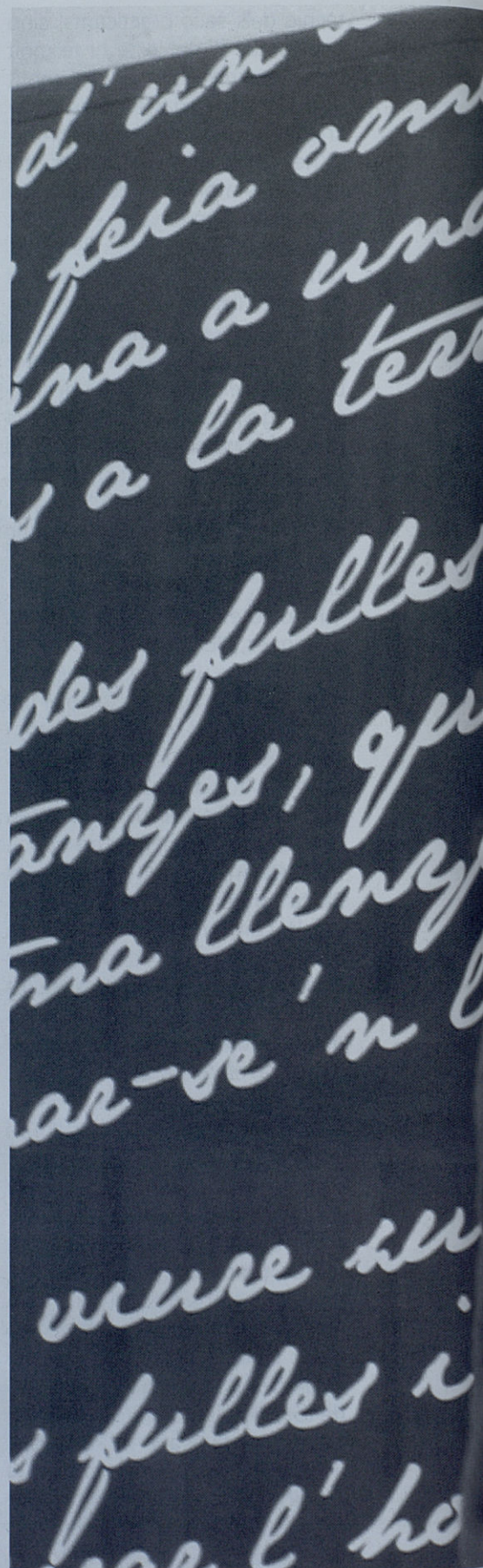
No sé si m'he donat a entendre. Tant de bo que sí.

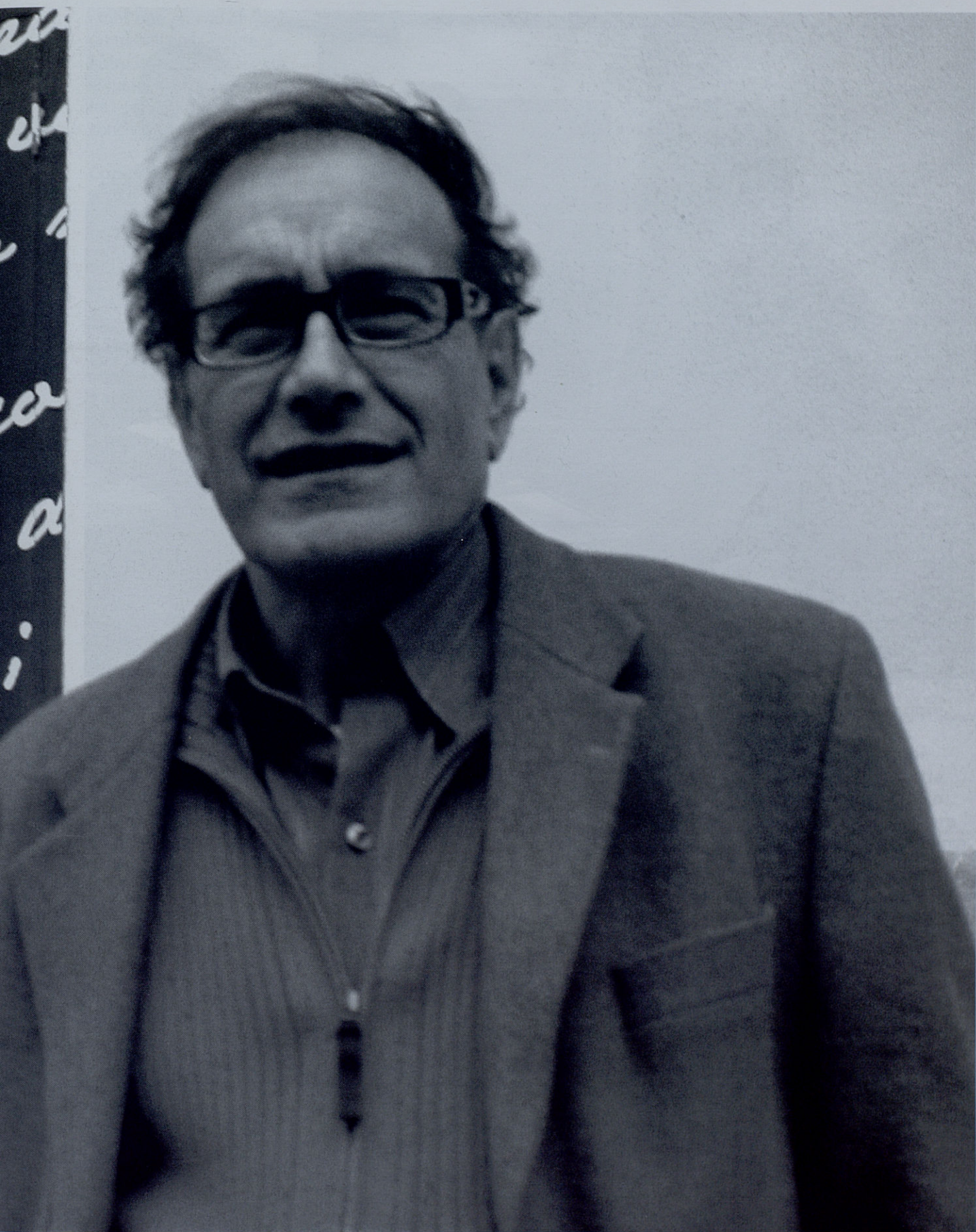
[entrevista a...]

Joan Mas i Vives i les 'identitats' del segle XIX (1a part)

TEXT: MIQUEL ALBERO I MAESTRE

L'any 2008 va veure la llum, a la col·lecció «Temps Obert» de l'editor Lleonard Muntaner, el volum *La construcció d'una identitat*, del doctor Joan Mas i Vives. Es tracta d'un recull dels articles que l'autor ha elaborat al llarg de la seva dilatada trajectòria professional i que abasta, des d'una perspectiva dual –d'historiador i de filòleg–, diversos aspectes ideològics, culturals i sociològics que sovint l'estudi –en pla– de la literatura sol menystenir o oblidar. En aquest llibre s'esbossen els perfils ideològics i les filiacions politicomorals dels principals prohoms de la Mallorca del segle XIX i principis del XX. La descripció del pensament de personatges com Josep Maria Quadrado o Josep Lluís Pons i Gallarza es basteix sobre una estructura miscel·lània que guarda, tanmateix, un eix de progressió dins aquest estudi. A *La construcció d'una identitat* es dibuixa l'evolució cronològica de les idees durant el segle XIX i s'hi identifica el paradigma dominant conservador que va condicionar el món intel·lectual de bona part del segle XX. L'aparició en el panorama editorial d'aquests tipus de llibres ens fa plantejar en quin estat es troba l'estudi de la literatura decimonònica i dels personatges que la protagonitzaren.

Joan Mas en la presentació de la Biografia de Pere d'Alcàntara Penya, del pare Antoni Pastor, reeditada l'any 2009 per la Dra. Peñarribia.

JOAN MAS I VIVES

La construcció d'una identitat

EL DEBAT IDEOLÒGIC I CULTURAL ENTORN DE
J. M. QUADRADO I J. LL. PONS I GALLARZA

Per què un llibre sobre Josep Maria Quadrado i Josep Lluís Pons i Gallarza?

La construcció d'una identitat és una obra sobre el segle XIX, sobre el pensament ideològic i cultural decimonònic: no és un llibre sobre Quadrado, no es tracta d'un llibre sobre Pons i Gallarza. Però aquests dos homes varen ser figures importants del segle XIX i al voltant d'ells s'articula un pensament.

Aquests treballs havien vist la llum en diversos moments i publicacions

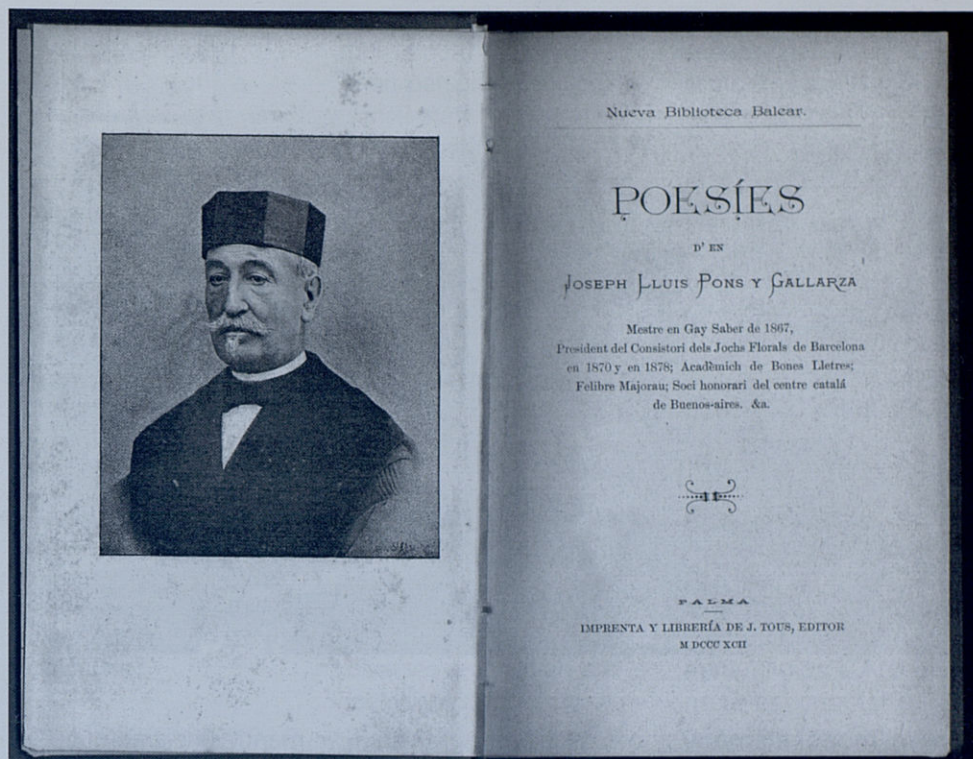
com *Serra d'Or*, *Randa*, el *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, *Reduccions*, *Lluc* o havien estat introduccions o part de miscel·lànies...

Jo volia fer un llibre d'història cultural, no estrictament sobre la història de les obres literàries, sinó sobre l'entorn ideològic de les obres literàries. Analitzar la història de la literatura des d'aquest punt de vista m'ha interessat sempre. D'altra banda, va sortir la idea de publicar-lo dins d'aquesta col·lecció d'assaig que dirigeix Damià Pons i vaig creure que corresponia editar-hi

—més que en cap altra—
un treball en la frontera
entre la història, en sentit
estricte, i la història literà-
ria i cultural, en sentit
concret.

**Com que es tracta d'un
text miscel·lani, no
considereu que hi calia
una espècie de com-
pendi final o d'epíleg
sintètic?**

Hi hauria pogut recopilar
tots els meus articles, una
panoràmica d'estudis
sobre el segle XIX. Però es
tractava de reunir aquells
articles que permetien
resseguir una línia ideolò-
gica que arriba a la fi del
segle: una visió conserva-
dora que, d'alguna mane-
ra, marca el pensament
dominant a la Mallorca de
l'època. Això no vol dir
que no n'hi hagi d'altres.
Són aquelles ideologies
que combaten aquesta
visió hegemònica i que
també apareixen en el
llibre: veus que polemít-
zen amb la de Quadrado
o la de Pons i Gallarza.
Per això, el llibre va sortir
amb aquesta estructura i,
encara que sigui de tre-

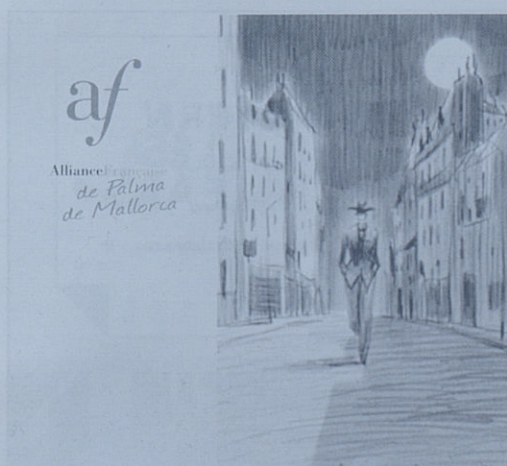
Poesías d'en Joseph Lluís Pons y Gallarza, Palma, Nueva Biblioteca Balear, Imprenta y Librería de J. Tous, editor, 1892

balls miscel·lanis, té una
certa unitat, donada per
la presència d'una línia
de pensament que co-
mença en Quadrado i que
arriba a Alcover. D'alguna
manera, els homes que
protagonitzen la cultura
de la fi del XIX i comen-
çaments del XX, com Miquel
dels S. Oliver, Joan

Alcover o Miquel Costa i
Llobera, són hereus de les
idees de Josep Maria
Quadrado o de Josep Lluís
Pons, i moltes vegades
reclamen l'ascendent que
varen tenir aquests homes
sobre ells.

**De quin tipus de Ro-
manticisme parlem**

**quan Quadrado intro-
dueix el Romanticisme
a Mallorca amb l'edició
de La Palma (1840-1841)
i amb articles sobre
Victor Hugo i
Manzoni? Per què
aquesta preferència
pels models italià o
francès de la primera
Renaixença a Mallorca,**

embat
LLIBRES

Exposició de poemes il·lustrats de **Boris Vian**
"No me gustaría palmarla"

Inauguració dia 11 de març a les 20 h a l'Alliance Française
C/ Sant Feliu, 9 | 07012 Palma de Mallorca
Duració: del 11 al 25 de març de 2010

Col·labora Embat Llibres

i no pel model alemany o l'anglès, el d'un P. B. Shelley o d'un Walter Scott?

És cert, l'escola italiana hi va pesar molt, i Itàlia va ser un clar referent cultural per a ells. Fins i tot, a Josep Maria Quadrado i al seu amic, Tomàs Aguiló, els deien «los italianistes» per aquesta admiració per Manzoni. Crec que hi ha un pensament catòlic molt arrelat darrere el

món que representa Itàlia. Quadrado havia tingut temptacions, en els anys quaranta, de fer-se capellà. No se'n va fer. Tomàs Aguiló –que era el seu íntim amic– tenia un pensament religiós molt marcat per idees ortodoxes. El Romanticisme d'aquesta generació s'ha de relacionar amb el seu pensament conservador i amb el catolicisme estricte. Aquests autors cerquen un determinat Ro-

manticisme amb què puguin adaptar les seves idees religioses i conservadores. De totes maneres, no és gens fàcil definir-los, i és curiós veure com fan crítica d'autors més aviat «rebels» a *La Palma*, tot i que ells se situen en posicions molt més «sensates» socialment.

La religió plana sobre la ideologia i l'obra d'aquests personatges i

va des de posicions molt conservadores, radicals i reaccionàries, a una espècie de jesuïtisme o cristianisme socialista de Josep Francesc Vich o de Jeroni Bibiloni...

El pensament religiós de Josep M. Quadrado i de Tomàs Aguiló era molt ortodox i girava entorn de la idea d'unitat religiosa. La unitat religiosa era tan important com la unitat política de l'Estat. Eren dues coses absolutament inqüestionables. Ara, hem de situar-ho a l'època. Quadrado, sobretot –més que Tomàs Aguiló–, és un personatge bastant religiós, però que admet bastant de diàleg. En canvi, a la fi de segle, mossèn Alcover mantindrà actituds molt més radicals en determinats moments de la seva vida; o la gent del diari *El Àncora* encara serà molt més enllà. Pere Fullana sempre parla de Quadrado com un personatge relativament moderat, i jo –que en determinats moments trob tan

**ELS
NOSTRES
POBLES**

suplement
d'EL MIRALL

amb el suport de:

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Presidència
Direcció General de Comunicació

**GOVERN
de les ILLES
BALEARS**

www.illesbalears.cat

intransigent– també acceptaria aquesta moderació, si el comparam amb Miquel Maura o amb alguns dels redactors d'*El Àncora*. El 1840 a Mallorca no es posa en dubte la unitat religiosa ni l'ortodòxia d'aquests escriptors. Tomàs Aguiló, com a xueta, manté actituds molt intransigents en temes religiosos, per ventura més que Quadrado. Són persones que senten que, a Europa, el Romanticisme –que en aquells moments arriba a Mallorca en un període final– ha produït grans obres que coneixen i, ahora, admiren. Fan articles sobre aquests autors i potser per això els atreuen més els que poden relacionar amb el

seu pensament conservador: Chateaubriand, a França, i Manzoni, a Itàlia, especialment. En canvi, un autor com Leopardi seria un personatge d'idees dissolvents i, encara que tenguí bons poemes, aquell nihilisme seu els espanta molt.

Quin paper té Pons i Gallarza situat entre la primera generació renaixentista i la «segona escola» que despunta arran d'esdeveniments com la Revolució del 1868, el Trienni Liberal o la proclamació de la República?

Pons i Gallarza suposa un avanç en la implantació d'aquest ideari, en el sentit que Quadrado i els

seus amics duen el seu pensament a un nivell molt personal i, a més, sense matisos. En canvi, Pons i Gallarza és un burgès que se sent segur en una societat que es regeix per aquells mateixos principis que el guien... Crec que Quadrado es va sentir desplaçat moltes vegades: proposava unes coses i li'n passaven unes altres. Per exemple, quan mor Ferran VII, el 1840, Quadrado proposa la unió de les dues branques –la dels carlins i la dels isabelins–, i fracassa. Fracassa diverses vegades en projectes seus, tot i que sempre tindrà un gran prestigi i tothom el considerarà un gran intel·lectual. D'altra banda, Pons i

Gallarza és un altre personatge ben diferent que sempre se sent segur, que té el suport de la seva societat. No té la necessitat de tancar-se en un cercle reduït, sinó que s'expandeix i crea l'Ateneu Balear, el qual –al meu parer– és mostra d'aquesta evolució perquè s'hi admeten totes les opinions. Allà s'hi troben persones de sectors molt diversos, sempre que assumeixin una sèrie de normes –com el respecte. En el pensament de Pons i Gallarza ja no hi pesa tant el component religiós. L'Ateneu ja no té les connotacions religioses que tenia qualsevol associació en la qual participàs Quadrado. El tarannà de l'Ateneu és

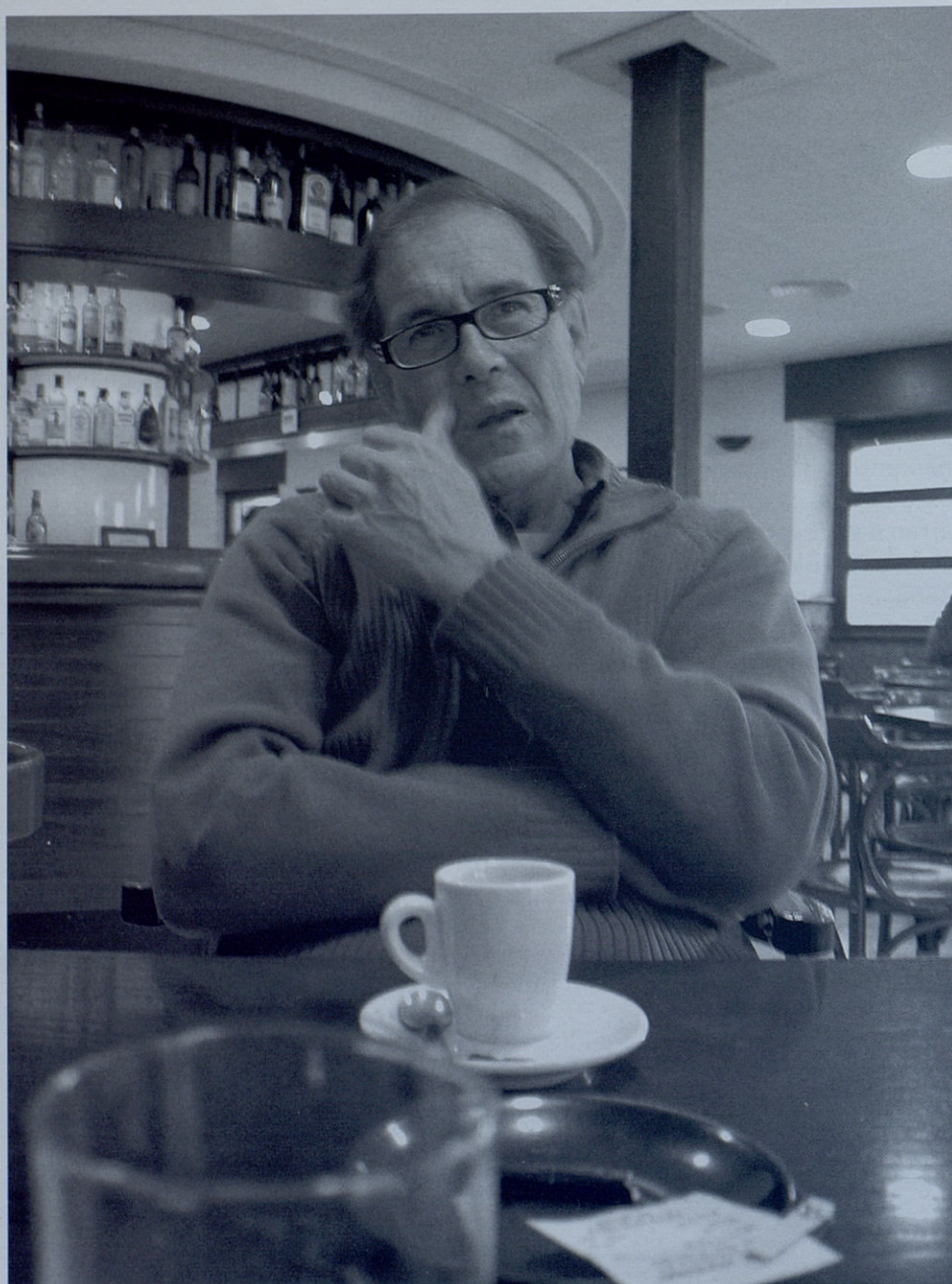
Institut Ramon Llull: un any, de nou, a les Illes, set anys arreu del món

Ajudes per a la promoció exterior de la llengua
i la cultura catalanes: www.llull.cat

**institut
ramon llull**

Protectora, 10, local 11
07012 Palma
Tel: 971 72 96 67

eclèctic. Tot i això, naturalment, Pons i Gallarza, com qualsevol humà, és un home de contradiccions. Per exemple, no usa pràcticament el català quan escriu en prosa, i el reserva per a la producció en vers a partir de 1860. Hi pots trobar contradiccions. Però almenys aquesta defensa explícita de la llengua i cultura catalanes hi és. Pons i Gallarza és un personatge que reflecteix molt bé la mentalitat d'aquesta burgesia que, d'alguna manera, controla la societat durant l'època de la Restauració i a partir dels anys seixanta. Una classe social que defensa una sèrie de valors, entre els quals: el treball, l'ordre, un cert patriarcalisme, el pairalisme...

En quina mesura Pons i Gallarza es distancia dels «medievalistes» de la Renaixença, és a dir, de Quadrado, de Tomàs Aguiló o de Jeroni Rosselló?

Pons i Gallarza és més permeable a les circumstàncies que viu. Per ventura, per això pot semblar eclèctic. Ell, naturalment, s'hi adapta i, al mateix temps, intenta imposar les seves idees, però sap que algunes parteixen i es creen, d'alguna manera, per ser derrotades. El catalanisme de Pons i Gallarza i els que tenen una posició tan clara en defensa de la llengua i cultura catalanes són part d'una minoria, fins i tot dins la redacció del *Museo Balear* i de la *Revista Balear*—que pràcti-

molt més laic, no s'hi discuteixen temes religiosos ni polítics. És a dir, no s'hi qüestionen: no es va contra la religió, no es va contra la unitat de l'Estat, en absolut. Però, s'hi poden escoltar opinions molt diverses entorn d'una sèrie de temes.

Les posicions eclèctiques i la manca de

posicionament ideològic de Pons i Gallarza van marcar l'evolució de l'Ateneu?

Jo, abans de fer alguns d'aquests treballs, pensava que Pons i Gallarza deia unes coses quan era president dels Jocs Florals de Barcelona i després... En general, es pensava que els mallorquins quan

arribaven a Barcelona feien proselitisme de catalanisme i, en canvi, en arribar a Mallorca no s'atrevien a mantenir actituds clares de defensa de la llengua i cultura catalanes. Però alguns dels discursos de l'Ateneu Balear i dels articles de Pons i Gallarza a la *Revista Balear* ho desmenteixen. En aquest sentit, no va ser

cament dirigeix ell en determinades èpoques.¹ I sovint els lectors se'n queixen en la correspondència d'aquestes revistes. Pons i Gallarza és un personatge que viu enmig d'una societat que en treu profit, que se n'enriqueix: participa en negocis importants de l'època, com la fundació de Sa Nostra, la creació de les companyies ferroviàries, etc.

Si a Mallorca un «català» com Pons i Gallarza defensava el catalanisme i, a Barcelona, ho feia un mallorquí com

Marià Aguiló, com s'explica la polèmica que recolliren les planes de la Revista Balear i de La Renaixença sobre la celebració dels Jocs Florals a Palma el 1873?

Jo no diria que Pons i Gallarza defensàs el catalanisme a Mallorca, sinó que va defensar sempre aquesta doble condició que tenia: un poc de català i un poc de mallorquí. Aquí no el percebien com un català. Era descendent de mallorquins i era casat amb una mallorquina. Però sí que és

cert que aprofita diverses vegades el seu passat a Catalunya: «Perquè som català a més de catalanista», diu ell en un determinat moment entorn d'aquesta polèmica. Haver viscut molts d'anys a Barcelona –fins al 1861– va fer que pogués defensar amb més claredat aquestes idees sobre la llengua i cultura catalanes. I és cert que a Catalunya Marià Aguiló –un mallorquí que hi va viure des de 1844, i s'hi estarà tota la vida– serà una de les persones que mantindrà actituds més avançades en la defensa de tot allò que significa la Renaixença. Cosa que també li va crear molts de problemes, perquè els seus opositors allà, més

d'una vegada, l'acusaren de favoritisme envers els mallorquins. Aquesta petita lluita entre mallorquins i catalans del Principat entorn de qui guanyava els Jocs Florals va envair moltes de relacions personals.

En relació amb l'encarcarament de Josep M. Quadrado, Tomàs Aguiló i Jeroni Rosselló, Pere d'Alcàntara Penya –en una carta de 1873 a Miquel V. Amer– els anomena «els tres mussols». La ironia de Penya respon realment al que representaven ideològicament aquests tres personatges?

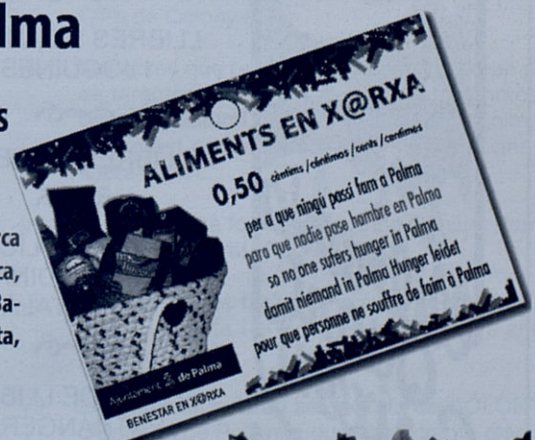
Sí, sí. «Els tres mussols» pertanyien a una genera-

1. Recordem que el director «titular» de la Revista Balear de Literatura, Ciencias y Artes (1872-1874) i del Museo Balear de Historia y Literatura, Ciencias y Artes (1875-1877; 1884-1888) era Mateu Obrador, amb la presència i l'apadrinament intel·lectual de Pons i Gallarza.

Amb només 0,50 cèntims pots fer que ningú passi fam a Palma

Agafa aquesta targeta a les caixes dels centres comercials de Alcampo i el Corte Inglés

Fundació Patronat Obrer, Fundació Deixalles, Veïns Sense Fronteres, Mallorca Sense Fam, CSI Sa Indioteria, Club Elsa, Parròquia Sant Pau, Parròquia Son Roca, As. Colombiana de Profesionales de la Salud, Associació de Colombians de Balears, Associacions de Veïns de: Son Rapinya, Son Dameto, Camp d'en Serralta, Bons Aires, Son Oliva, Son Forteza, Camp Rodó, Rafal Nou, Polígon de Llevant i Associació de veïns i veïnes del districte Platja de Palma.

Ajuntament de Palma

BENESTAR EN X@RXA
PALMA

ció diferent, anterior a Josep Lluís Pons i a Marià Aguiló, però precisament eren de la mateixa generació de Penya. Tanmateix, formaven un grup molt compacte i molt impermeable.

També hi ha el cas de Guillem Forteza, de Bartomeu Muntaner...

Amb Guillem Forteza es varen arribar a barallar per qüestions relacionades amb el món dels xuetes i amb Tomàs Aguiló eren enfrontaments especialment greus. Al capdavant, formen un equip molt compacte i hi ha un cert enfrontament amb el seu entorn. Pons s'adapta i admet i discuteix i es reuneix... Ells no.

Els mantenen unes actituds, les difonen i les mantenen amb intransigència. Penya, per mi, és una persona molt més versàtil, és capaç d'interessar-se per tot i, a més a més, està molt més a prop del món popular que no del món que representen Josep M. Quadrado i Tomàs Aguiló, que són dues persones molt més cerebrals.

Són conegudes les divergències entre els cosins Aguiló (Tomàs i Marià). En canvi, com s'explica l'entesa, malgrat les diferències ideològiques entre Quadrado i Marià Aguiló, davant el projecte de la Biblioteca Catalana d'aquest darrer?

Quadrado, al principi, s'hi mostra molt col·laborador, però a la fi no participa mai en la Biblioteca Catalana, aquell intent de Marià Aguiló de fer una col·lecció en què participàs gent de totes les terres de parla catalana. Crec que Quadrado és un personatge que veu els inicis de la Renaixença amb molt bons ulls, perquè pensa que la pot integrar dins un context espanyol, que es poden traduir les obres en català o en castellà, amb introduccions en castellà, etc. En aquest moment, Quadrado ha descobert la importància de la literatura catalana medieval i li fa gràcia que ara hi hagi gent que encara se senti hereva d'Ausiàs Marc

—a qui admira moltíssim. A poc a poc, quan hi ha reivindicacions polítiques al darrere de la Renaixença, Quadrado se'n retira i les combat obertament, sobretot quan creu que són més perilloses: les de l'època del Sexenni Revolucionari i les de la Primera República. En canvi, quan creu que no són perilloses ni bel·ligerants, que no poden fer trontollar la unitat de l'Estat, s'hi mostra més permissiu. Tomàs Aguiló és una persona que, en aquest sentit, comparteix les idees de Quadrado, però hi afegeix intransigència absoluta. Per ell, el model d'Estat unitari, la religió única, etc. són dogmes que no admeten cap mena de discussió ni de diàleg. [Continuarà.]

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

XXIX PREMI DE NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL GUILLEM CIFRE DE COLONYA

OBRES GUANYADORES DEL PREMI "GUILLEM CIFRE DE COLONYA"

- "EL RAÏM DEL SOL I DE LA LLUNA" de Miquel Rayó (1982)
- "ELS SET ENIGMES DE L'IRIS" de Mercè Canela (1983)
- "EN MIQUEL SOBRE L'ASFALT" de Joaquim Carbó (1985)
- "L'ALQUÍMIA DEL COR" d'Eusèbia Rayó (1986)
- "LES AVENTURES D'EN TRES I MIG" de Pere Rosselló (1988)
- "CAU I FOGUERA" de Maria Àngels Bogunyà (1988)
- "LA MADONA DEL MAR I ELS PIRATES" de Miquel Ferrà (1989)
- "EL GRAN INVISIBLE" d'Albert Dasí (1990)
- "EL MANDARÍ I JO" de Rosa Mª Colom (1991)
- "ALLÒ QUE CONTA A EL VENT DEL DESERT" de Pere Morey (1993)
- "L'EMPAITAGRILLS I LA NOIA DE LA LLUNA" de Josep F. Delgado (1994)
- "ENTRE EL CEL I LA TERRA" de Ponç Pons (1995)
- "LÚNIA" de Marta Barceló (1996)
- "TINY DE LLUM I DE LLUNA" d'Antoni Garcia (1997)
- "LA GUERRA DELS XICLETS" de Jordi Folck (1998)
- "AIXÓ ERA UNA ERA" de Tomeu Vidal (1999)
- "NAUS DRAC AL MEDITERRANI" de Xavier Guillaumon (2000)
- "L'ESCOLA SECRETA DE MADAME DUDÚ" de Rosa Mª Colom (2002)
- "L'ÚLTIM DINOSAURE" de Xavier Beltran (2003)
- "TERRAMOLSA" d'Antoni Garcia (2004)
- "ELS CAÇADORS DEL SOL" d'Antoni Oliver (2005)
- "ELS FUGITIUS D'ÀTICUS 89" de Lluís Vilarrasa (2006)
- "EL TRESOR DEL PIRATA PELUT" de Pep Toni Brotons (2007)
- "BONA NIT JÚLIA" de Carles Sala (2008)
- "EL CAS DE L'HIPOPÒTAM SEGRESTAT" de Joan de Déu Prats (2009)

BASES

- I. La Fundació Guillem Cifre de Colònia convoca la vint-i-novena edició del Premi de Narrativa Infantil i Juvenil "Guillem Cifre de Colònia", en llengua catalana, destinat a premiar una novel·la sobre tema lliure per servir de lectura a infants i joves de 8 a 14 anys d'edat.
- II. Podran concórrer al premi tots els autors que ho desitgin, sempre que l'obra estigui escrita en català i sigui inèdita.
- III. Els escriptors que vulguin participar-hi hauran d'enviar els seus originals, escrits en llengua catalana, d'una extensió entre els 60 i 80 fulls a doble espai, per una sola cara i per quadruplicat a: COLONYA Fundació Guillem Cifre, Plaça Major, 7 - 07460 Pollença (Mallorca), abans de dia 30 d'abril de 2010 amb la indicació: Premi de Narrativa Infantil i Juvenil "Guillem Cifre de Colònia".
- IV. Les obres que participin al concurs podran presentar-se directament firmades per l'autor (indicant nom, llinatges, adreça, telèfon) o sota pseudònim, figurant, en aquest cas, les dades personals abans dites en sobre a part.
- V. El jurat estarà format per: Anna Canals, Ramon Díaz, David Monserrat i Miquel Rayó.
- VI. El veredicté es farà públic en el transcurs d'un acte literari, la data i el programa del qual s'anunciaran oportunament.
- VII. Els originals podran ser retirats de COLONYA Caixa d'Estalvis de Pollença durant els trenta dies següents a la proclamació del veredicté.
- VIII. L'obra guanyadora del Premi Guillem Cifre de Colònia serà publicada per l'editorial La Galera.
- IX. La quantia del Premi serà de 7.000 euros, un terç dels quals s'entregaran al guanyador a compte dels drets d'autor.
- X. La presentació d'originals a aquest Premi suposa la plena acceptació de les bases. En qualsevol cas, la Fundació Guillem Cifre de Colònia resoldrà les circumstàncies no previstes en elles.

[miscel·lània]

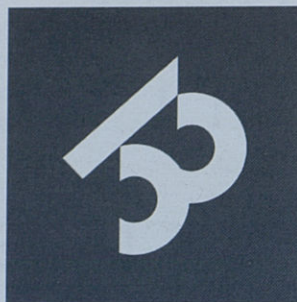
JAUME LLADÓ

El català, convidat d'honor d'Expolangues 2010

Del 3 al 6 de febrer es va celebrar a París el saló internacional de les llengües i cultures estrangeres Expolangues 2010. Enguany la cultura catalana n'ha estat la convidada. Amb el lema «El català, la llengua de 10 milions d'europèus», s'hi desenvoluparen tot un esplet d'activitats. El programa ha estat organitzat per l'Institut Ramon Llull, amb la participació, entre d'altres, del Govern de les Illes Balears. Entre els participants balears, cal esmentar la cantant mallorquina Tiu, que combina música amb gastronomia, i els eivissencs Projecte Mut. Margalida Tous, directora de Política Lingüística, parlà sobre el paper de les llengües d'acollida en les societats multilingües. El filòleg Joan Veny hi presentà el

seu prestigiós *Atlas lingüístic del domini català*. D'altra banda, el grup de teatre Els Comediants representaren *El llibre de les bèsties*, de Ramon Llull. L'estand de la cultura catalana ocupava una superfície de cent metres quadrats dividida en cinc espais, cadascun dels quals duia el nom d'un dels Països Catalans. S'ha aprofitat la fira per fer contactes amb el món editorial i promoure l'ensenyament del català a França, on ja hi ha un bon grapat d'universitats en què es pot estudiar la nostra llengua. Expolangues és un dels esdeveniments internacionals més importants i de gran prestigi del panorama cultural i lingüístic. Enguany rebé més de vint mil visitants.

La televisió en català també perilla a la Catalunya del Nord

Mentre aquí recollim signatures per la Iniciativa Legislativa Popular que ha de permetre poder gaudir de tota l'oferta televisiva en català, l'aturada analògica també posa en perill la continuïtat de TV3 a la Catalunya Nord.

Fa vint-i-cinc anys que TV3 arriba al Rosselló. Després també s'hi va incorporar el Canal 33, que a mitjan gener va desaparèixer de les pantalles en deixar d'emetre en analògic. Diverses entitats culturals de la Catalunya Nord estan fent gestions davant el Ministeri de Telecomunicacions francès per tal de recuperar el Canal 33 i, a més a més, afegir-hi les altres cadenes del Principat: Super3 i 3/24. La resolució d'aquest afer sembla que haurà de passar per la signatura d'un tractat bilateral entre França i Espanya. Un tractat que s'hauria d'aprofitar també per fer arribar les televisions de les Illes Balears a la Catalunya Nord.

Cinema en català

El Govern català ha aprovat una llei que incrementarà l'oferta de cinema en català. La norma obligarà a distribuir el cinquanta per cent de les còpies en català, doblades o subtitulades. Les exempcions es limiten a les versions originals en català o en castellà, i també als films europeus amb menys de setze còpies.

Fins ara s'havia provat d'arribar a acords amb les grans distribuïdores i amb els exhibidors, però els resultats han estat ben magres. L'any passat, el percentatge de pel·lícules doblades o subtitulades en català ni tan sols va arribar al tres per cent a Catalunya, i encara va ser menys a les Illes Balears. L'obligació també s'estendrà als DVD, que hauran de tenir el català al menú d'idiomes. D'aquesta manera es garantirà el dret del consumidor a triar la versió lingüística que s'estimi més.

A les Illes Balears ens beneficiarem indirectament de la llei catalana pel que fa al tema dels DVD, per exemple. Tanmateix, convindria aprofitar que hi haurà més còpies en català en circulació per fer-ne arribar aquí. O, fins i tot, plantejar-nos la promulgació d'una llei semblant a la catalana, la qual cosa ja ha suggerit el PSM.

Tot Mallorca commemora la Diada del 31 de Desembre

Milers de persones varen prendre els carrers de les diferents poblacions de Mallorca per commemorar la Diada del 31 de Desembre, en una activitat organitzada per segon any consecutiu per les diferents delegacions i entitats amigues de l'OCB. Els actes dels diferents municipis varen servir per recordar els orígens històrics del poble mallorquí, simbolitzats en la data que indica els orígens de la nostra societat. A tots els actes es va llegir el manifest elaborat per l'escriptor sineuer Biel Florit i es va cantar l'himne de Mallorca, *La Balanguera*.

Les commemoracions varen començar el dissabte 19 de desembre a Binissalem i varen acabar el mateix 31 de Desembre a Búger. Entremig, hi hagué actes a Llucmajor, Sant Llorenç, Algaida, Sant Joan, Andratx, Campos, Esporles, Montuïri, Valldemossa,

Mancor, Sineu, Artà, Puigpunyent, Felanitx, Campanet, Santa Margalida, Petra, sa Pobla, Sencelles, Calvià, Vilafranca, Inca, Manacor, Deià, Santa Maria, Lloret i Muro. En total, trenta-dos municipis. Entre els actes n'hi podem trobar de tan variats com un correfoc, diverses actuacions corals, xocolatades populars, presentacions de llibres, concerts de música clàssica, concerts de música moderna (Les Noves Dones de la Bella Cançó, Feliu Ventura, Eduard Canimas, Waiting the Widow, Dept.), ball de bot, cercaviles, lectures del *Llibre dels fets*, amollades de senyeres des del campanar, combats de glosadors, conferències, festes infantils i projeccions de documentals. Una varietat d'activitats que demostra la gran capacitat de les delegacions i entitats amigues per commemorar la Diada del 31

de Desembre, data que va significar un abans i un després en la història de Mallorca.

Protocol Estendard, la Festa de l'Estendard del futur

El dimecres 29 de desembre, al Teatre Principal de Palma, l'Obra Cultural Balear va fer el seu acte central de commemoració de la Diada del 31 de Desembre, amb l'estrena de l'espectacle artísticomusical *Protocol Estendard*, encarregat per l'OCB i creat expressament per a l'ocasió per Francesc Ribera, *Titot*, músic conegut i activista cultural, que n'ha escrit els textos i ha dirigit el muntatge. *Protocol Estendard* va ser un homenatge a aquesta festa civil, la més antiga d'Europa, que commemora cada any els orígens nacionals de la societat mallorquina. *Protocol Estendard* va combinar diverses disciplines artístiques (teatre, dansa, cançó, audiovisuals, cant coral), amb un fil conductor dramàtic. En total, una cinquantena de persones, entre actors, artistes i personal tècnic, feren possible l'espectacle. L'acte va comptar amb la participació d'actors i artistes d'arreu dels Països Catalans, com Francesca Vadell (Martina Cortès), Esperança Crespi (Maria Genovès), Mercè Sancho (al·lota platja), Toni Vallès (al·lot platja), Albert Mèlich (Bernat Descloot), Pere Bergas (Ibn Amira Al Mahzumi), Eulàlia Bergadà (Ballarina) i

Andreu Ruiz (Jaume I). Entre les col·laboracions musicals destaquen les de Miquela Lladó i Pep Toni Rubio (Música Nostra), Manel Camp, Feliu Ventura, Dept., la Coral Minuet de Bunyola, Manel Martorell i Pere Martorell (els germans Martorell), Eduard Canimas i Marta Rius. La direcció escènica va ser a càrrec de Joan Tomàs Martínez i Joan Fullana. Pel que fa a la part tècnica, cal destacar també la col·laboració de Mar Serra (vestuari), Vicenç Sallés (audiovisuals), Martí Ballús (tècnic de so), Albert Prats (tècnic de llums) i Ritxi Diéguez (regidor d'escenari). L'espectacle va jugar amb l'alternança de diferents plans històrics. Per una banda, personatges coetanis a la Conquesta de Mallorca varen narrar els esdeveniments partint de textos de l'època, tant àrabs com catalans. Per altra banda, la segona línia d'acció, situada a la Mallorca del futur, descriu els preparatius que fa l'Ajuntament de Palma per a la commemoració d'una Festa de l'Estendard molt particular, situada l'any de la independència. Les dues accions es varen intercalar amb les actuacions d'artistes destacats d'arreu dels Països Catalans, que interpretaren temes relacionats amb la Diada del 31 de Desembre. En suma, un espectacle complet per rememorar els nostres orígens com a poble.

Macià Calafat

Nit de la Cultura a Menorca

El divendres 18 de desembre, el Teatre Principal de Maó va acollir la gala de la Nit de la Cultura 2009, organitzada per l'Obra Cultural Balear.

TEXT: MACIÀ CALAFAT

L'espectacle es va desplaçar per primera vegada fora de Mallorca, en una aposta de l'entitat per acostar les seves activitats a la resta de les illes. L'acte fou retransmès a través d'IB3 i Canal 33 per a les Illes Balears i per al conjunt dels Països Catalans i va ser presentat pel menorquí Dani Bagur (IB3) i la catalana Núria Solé (TV3). En el decurs de l'acte es varen lliurar els Premis 31 de Desembre, amb què l'entitat reconeix actualment les persones i entitats que destaquen per la seva tasca cívica a favor de la llengua, la cultura i el país. Es tracta del Premi Josep Maria Llompart a l'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, el Premi Francesc de Borja Moll a l'Institut Menorquí d'Estudis, el Premi Emili Darder a l'Associació 8 d'Agost, el Premi Bartomeu Oliver a Alexandre Ballester, el Premi Miquel dels Sants Oliver al llibre *La indumentària menorquina en el segle XVIII*, el Premi Bartomeu Rosselló-Pòrcel a Jaume C. Pons i el Premi Gabriel Alomar al Festival de Poesia de la Mediterrània. A

més, en aquesta ocasió la Junta Directiva va atorgar tres distincions OCB 2009: a Pere A. Serra, a IB3 i al Teatre Principal de Maó.

La gala, que tornà a ser una mostra de les expressions culturals fetes en català a les Illes Balears, va començar amb l'actuació del baríton menorquí Lluís Sintès, que va emocionar l'auditori amb una

interpretació de la cançó *Per tu*. Acte seguit va ser el torn del president de l'OCB, Jaume Mateu, que va saludar els assistents i va dedicar la gala una vegada més als valencians que no la podien veure pel tancament dels repetidors de TV3. Mateu va reafirmar la lluita per la llengua i la cultura catalanes arreu dels territoris dels Països Ca-

talans, des de Maó fins a Fraga i de Salses a Guardamar. Segons el president, la tasca és «comprometre els catalanoparlants insulars a exercir el dret d'usar sempre i en qualsevol lloc la llengua pròpia. I de treballar amb afany mantingut per aconseguir l'adhesió de les persones novingudes tant a la nostra parla com a la nostra cultura». Mateu va remarcar que l'entitat continuarà lluitant amb fermesa a favor dels drets lingüístics, que havien estat conculcats en diverses ocasions durant l'any 2009. El president va rebutjar les retallades presupostàries en matèria de llengua. Segons Mateu, «el coneixement, l'ús i la promoció de la llengua pròpia s'han de tractar com el que són: l'eina primordial de cohesió social. Per tant, han de rebre el tractament en inversió que correspon a qualsevol altra actuació en política social». Després va anunciar la constitució de la Xarxa per la Llengua, la Cultura i el País de les Illes Balears, amb entitats de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, i va desgranar alguns dels èxits de l'entitat durant el 2009: la campanya Cafè per la Llengua, la gran activitat de Can Alcover-Espai de Cultura, les campanyes de la Federació Llull i l'arribada als 3.000 socis. Per acabar, va fer una crida a tothom a continuar fent feina a favor de la llengua i va recitar els versos següents de Ponç Pons: «No està tot esfondrat, no hi ha cap terra eixorca. / Podem fer del futur una pàtria més digna.»

Després del discurs va ser el moment de presentar el nou vídeo de la campanya Cafè per la Llengua, que ha comptat amb la participació de personatges populars de les Illes Balears. A continuació, va tocar el grup revelació de la temporada, els barcelonins Els Amics de les Arts, amb un estil autodefinint com a «electro avant pop d'autor», que feren les delícies del públic amb els temes *L'home que treballa fent de gos* i *Per mars i muntanyes*, del

seu darrer treball *Bed and breakfast* (2009). Una primera tongada de lliurament de premis va ser seguida per l'actuació de la cantora flamenca catalana Ginesa Ortega, que féu una versió particular de les cançons *Temps de pluja* i *El cant dels ocells*. Una segona tongada de premis va donar pas a l'actuació de l'humorista Miquel Àngel Llonovoy, que féu un monòleg amb altes dosis de sàtira política i social. La tercera tongada de premis fou seguida per la presentació d'un vídeo sobre els orígens menorquins de l'escriptor Albert Camus i per l'actuació del grup eivissenc Ressonadors, format per Joan Barbé i Omar Gisbert i autor del disc que, amb el mateix nom, presenta versions modernes de temes tradicionals de les Pitiüses. Ressonadors va cantar, juntament amb el cantautor gironí Gerard Quintana, la cançó *Flors de baladre*. Posteriorment, Quintana va interpretar en solitari *La crosta*.

La quarta tongada de premis va comptar amb un breu parlament

del batle de Maó, Vicenç Tur, que recollí el premi en nom del Teatre Principal de Maó. Després, el president del Consell de Menorca, Marc Pons, va fer un parlament en el qual donà la benvinguda als assistents i reafirmà el compromís del Consell amb la llengua i la cultura pròpies.

L'espectacle també fou l'ocasió d'homenatjar el dramaturg Vicenç Albertí (1786-1859), amb motiu de l'Any Albertí. La Clota Teatre, companyia dirigida per Pitús Fernández, interpretà un fragment de l'obra de l'escriptor menorquí, de la mort del qual es compleixen 150 anys.

El darrer bloc de la Nit de la Cultura va començar amb l'actuació de Cris Juanico. El cantant ciutadellenc va interpretar els temes *Sé i Roseret*. A continuació, hi va haver un combat entre el glosador menorquí Miquel Ametller i el mallorquí Mateu Matas, *Xurí*. La gala va acabar amb la interpretació, per part de Lluís Sintès, de la cançó menorquina *Escolta es vent*, acompanyat de tots els músics sobre l'escenari.

[racó econòmic]

La 'llei òmnibus', un altre tren que passa...

BIEL MATAS

Quan es parla de liberalitzar, compareixen, com a mínim, dubtes i malfiances. Al llarg dels temps, alguns resultats de les accions *liberalitzadores* ens han deixat fracassos o, si més no, situacions decebedores pel que fa a la promesa de transparència i de preus anomenats competitiu.

Avui voldríem abordar de forma senzilla una nova norma: la *lleï òmnibus*, en vigor des del 27 de desembre passat i que modifica 47 lleis per adaptar-les a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i al seu exercici.

El fet de poder vendre loteria en un supermercat o en una benzinera, comprar tabac als quioscs i establiments de premsa, llogar un cotxe amb xofer, etc. pot amenaçar (?) activitats que estan regulades. La Directiva Bolkestein imposa la liberalització de serveis: l'activitat no pot estar restringida

per normes estatals o locals que protegeixin determinades persones o grups d'activitat (per exemple, estancs, administracions de loteries i taxis). També estableix el silenci administratiu amb caràcter positiu davant autoritzacions i llicències d'obertura.

Ampliar els serveis de venda d'aquests productes no ha de tenir cap complicació, i això és el que preocupa els col·lectius. N'hi ha d'altres, d'afectats: els col·legis professionals, ja que representen una restricció a les activitats (per què s'ha de menester el visat del col·legi per a una edificació o una instal·lació, per pledejar...?).

Aquest és un debat d'enguany, que, com sempre, arriba amb retard. Els col·lectius haurien d'aprendre que Europa demana un canvi a favor de la competència. Amb una mirada encara més àmplia, s'ha de ser conscients que parlem del sector de serveis: motor de creixement i creador d'ocupació que representa el 66,7% del PIB i el 66,2% d'ocupació total, i del qual depèn decisivament la competitivitat de les branques de l'activitat econòmica.

Determinades mancances estructurals de l'economia espanyola es concentren en aquest sector a causa de la regulació mateixa dels mercats de serveis. La Directiva de serveis de la Unió Europea és una obligació, però també una oportunitat per reformar amb profunditat

el sector, eliminar obstacles per funcionar correctament i consolidar el mercat interior dins el context de l'agenda de Lisboa, ja que aquesta directiva és una peça fonamental de l'estratègia comunitària.

L'objectiu és arribar a un autèntic mercat únic de serveis a la Unió Europea eliminant barreres legals i administratives, la qual cosa implicarà millores significatives en la producció. S'estima que es crearan de 150.000 a 200.000 llocs de feina en l'àmbit estatal, autonòmic i local, i que tindrà un impacte de l'1,2% sobre el PIB espanyol (a llarg termini).

Els agents que més se'n beneficiaran seran les pimes, per les reduccions de cost i la possibilitat de mercat; els usuaris i els consumidors de serveis, que podran accedir a una gamma més àmplia de serveis de qualitat i amb preu millors, i les administracions públiques, que hauran d'assumir algun cost d'ajust però que es beneficiaran de recursos alliberats i de la utilització de recursos telemàtics a mitjà termini (la famosa finestra única).

Pensem que el desafiament estarà en boca de tots: deixar enrere la cultura de l'autorització, retirar barreres anacròniques i reformar els col·legis professionals farà estirar i moure molts de fils. Com sempre, cada autonomia hi voldrà protagonisme.

Es tractarà de fer content a tothom encara que sigui impossible.

[el semàfor]

VERMELL

Als cinemes de Catalunya, per la seva vaga contra el Projecte de Llei que garanteix el dret dels espectadors a veure pel·lícules en la nostra llengua. Que a Catalunya la meitat de les còpies que es projecten als cinemes estiguin doblades o subtitulades al català no es pot considerar una mesura abusiva a la qual es puguin atribuir responsabilitats de la possible crisi del sector. Vist l'exemple de Catalunya, les autoritats de les Balears també haurien de prendre mesures per garantir que els ciutadans puguin veure pel·lícules en la seva llengua.

GROC

Al Govern de les Illes Balears, al de la Generalitat de Catalunya, a IB3 i a la CCMA, pel procés que ha duit a l'arribada a les Balears de Canal 33, Super3 i 300. Ha calgut una pressió molt intensa de la societat civil perquè aquestes institucions complissin el seu compromís, contret davant la ciutadania, de regularitzar els canals de televisió en català. Ho han fet tard i malament: mutilant els continguts de TV3 i deixant que l'apagada analògica deixàs totes les Balears una temporada sense el Canal 33. A més, encara queda pendent la qüestió dels canals valencians, que han desaparegut del tot i sobre els quals ni han començat les negociacions. Tot plegat, una mica decebedor per a un govern que tenia entre els seus objectius consolidar la recepció de les emissores en català a les Illes Balears.

VERD

Als milers de voluntaris que han arreplegat signatures a favor de la ILP Televisions sense Fronteres. El compromís demostrat per tots ells és un capital per al futur de la nostra llengua. És necessari continuar defensant el dret dels catalanoparlants a veure tots els canals en català arreu del domini lingüístic. Cal que caiguin totes les barreres que s'intenten imposar a la lliure circulació de la informació i de la producció cultural en català.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

La bona companyia de les 'Males companyies', de Marc Cerdó Ensenyat

BIEL MESQUIDA

No sé com he de començar a contar i cantar les meravelles d'aquesta novel·la de Marc Cerdó, *Males companyies*, que m'ha deixat entobiat, que m'ha fet fer l'ullastre esbrancat, que m'ha donat mil i un cavalls de força, que m'ha demostrat les possibilitats inacabables del català, que m'ha fet riure i plorar, xisclar i glosar, que m'ha fet jugar amb les paraules a balquena i a betzef, que m'ha regalat dobles sentits estiragassant-se en totes direccions, que m'ha engatat de diàlegs, que m'ha entendrit de dureses i que m'ha esquarterat com si em fessin l'autòpsia de viu en viu, que m'ha refet i m'ha consolat de tanta confusió oïosa, en una paraula, que m'ha ajudat a viure! Quina una que dus de cap! Vas flipat, Biel! Que t'has endilgat una

mitsubishi d'Eivissa, o una herba de l'Atlas, què putes t'has fotut?, em diu n'Àngel mentre glopeja la Heineken que li he ofert. Em vols escoltar, cap de fava primerenca? Duc el cap amarat de mots i d'històries! I això és més convulsiu que qualsevol química per pura que sigui! Tros de pur! No entens res! Aquesta novel·la, *Males companyies* (El Club dels Novel·listes), m'ha deixat, després de llegir-la dues vegades, la còrpora plena de records com si hagués viscut la vida d'en Joan el protagonista. M'ha calat foc per dedins, unes flames de vèrbola lligades a la fosca del sentir que no sé com explicar. Les primeres frases de *Males companyies*:

«Sense rumiar-ho ni un instant més, vaig fer el bolic i me'n vaig anar de casa per provar de ser un

altre. Estrenar la màquina d'afaitar i fugir de l'illa com un esperitat va ser tot u. El cap em bullia de projectes inexplorats.»

Tota escriptura és una empresa de seducció d'aquell de qualsevol sexe de l'esperit que passa els ulls sobre les línies del text. Tot inici de novel·la és seductor o no és. I aquesta entrada de *Males companyies* em va fer embragar amb els brammmmm! brammmmm! brammmmm! musiquers, que ixen del tub d'escapament d'acer lluent de la Harley-Davidson d'un *hell angel*, tan enigmàtic com joveçà, que em fa anar on ell vulgui amb l'energia d'una llengua que va llatina i a tota cap a allò desconegut, cap a les aventures del llenguatge. No crec en el lector femella que es deixa pegar un clau per la novel·la, i me la duu

t e n d è n c i e s
[llibres]

molt fluixa el lector mascle que es posa a mil per violar un text que se li resisteix. Només em sent el lector sobirà i singular, únic en el món, que va engolint tinta perquè la lletra li fa set, una set que la lletra mateixa assacia i, alhora, li fa ganes de beure més, i més, i més, fins que, sense témer-se'n, arriba a la darrera plana, a la darrera paraula, al darrer glop. La lletra de Marc Cerdó des del primer capítol, *Una fugida precipitada*, em va atrapar dins un dragon-khan que que em llança cap a un trip en què devorava les pàgines amb fruïció, amb el goig que se sent del bé posseït, amb molt gran i molt meravellós remembrament. La primera lectura va durar quatre hores i va ser metonímica. Volia conèixer fil per randa la vida d'en Joan, aquest ésser de devuit anys de Gotmar, just devora Pollensa, que viu amb els pares, Magdalena i Lleonard, i els avis, Melcion Fortesa i Margalida

Aguiló, que té un amic que nom Angel i que des de la infantesa no s'ha aturat de crear maldecaps, de donar matadura i d'endurir-se el cor en un exercici tan disciplinat i inconscient, alhora, que em recorda tres herois ben existencials de ficció que podrien ser els seus germans de l'ànima: el Meursault de *L'étranger* d'Albert Camus el Marc Esquert de *Mister Evasió* de Blai Bonet i l'Ignatius J. Reilly de *A Confederacy of Dunces* de John Kennedy Toole. Què m'impresionà en aquesta primera lectura: l'energia contemporània d'en Joan, un inadaptat, un *outsider*, un perdedor *avant la lettre* que en primera persona i amb la fredor detallista d'un forense ens fa una autòpsia d'un fresc de vides humanes i d'una societat sense qualitats en què la vulgaritat, la lletjor, la hipocresia, la corrupció i la manca de valors nobles són els paisatges desolats que l'enrevolten.

Fa feina amb una llengua feta d'allò que queda del polsim domèstic local conjugat amb una intensa manera de recordar els noms de les coses. Com en un d'aquests exercicis perillosos en què l'equilibrista es desfà progressivament dels punts de suport paràsits, m'he separat moltes de vegades de l'anècdota per submergir-me en la constel·lació gustosa dels significants, dels mots significants convertits en lluernes, en bobons, en diamants plens de facetes que m'enlluernaven i simultàniament em feien veure noves terres i nous cels.

La verdadera lectura és la relectura

Quan vaig haver superat la fase metonímica, o, per dir-ho clar i català, la fase de voler saber què passava en la novel·la, les aventures i les desventures del seu protagonista i del conjunt de personat-

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
 Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
 Fax 971 75 52 38
 A/e: iom@iom.es

ges que l'enrevolten, quan ja no hi havia enjòlit ni suspens perquè coneixia de dalt a baix tot quan la fuga d'en Joan dóna de si, quan ja s'havia extingit aquest gust de la novetat i de l'enigma que et fa llegir amb una velocitat endimoniada per saber el desenllaç, que et fa devorar el text i oblidar certs moments de l'itinerari, que et fa fondre noms, situacions, incidents, que et fa surfejar damunt les ones de les línies, que et fa volar a les totes cap al final, va començar una altra i alta lectura: la metafòrica. Aquella que em feia passar la vista per cada frase amb una altra velocitat, amb la velocitat de la lentitud d'aquell que assaboreix un aliment exquisit i el passa pel vel de la retina i el torna a passar, set pics com a mínim. Aquí hi ha la prova del gust de l'escriptura! Sí, *Males companyies* té una llengua marccerdoniana que està feta, d'una banda, amb una llibertat vi-

gilada que deixa a lloure els mots per un cantó perquè es disparin en nombroses, totes, direccions i, de l'altra, els col·loca amb precisió d'artiller, de pedrafoguer, de focartificialer, de tal manera perquè diguin exactament allò que ell ens vol contar. Marc Cerdó ha creat aquella llengua estrangera, singular i pròpia, nova de trinca, de la qual ens parlava Proust com a símptoma i xifra de l'escriptor vertader. L'anècdota es desborda gràcies als detalls d'un lèxic tan planer com exacte en què el patrimoni verbal de Marc Cerdó s'abeura, s'enriqueix, es desplega en un sens fi de troballes tan corrents com significatives que esdevenen història i intel·ligència, coincidència de la descripció i el suspens. Aquesta novel·la escarrufarà els normativistes i els dialectalistes perquè no entendran l'anticostumisme militant, i antimilar, que hi ha en uns diàlegs que podrien ser els textos de les bafarades

d'un tebeo d'ara mateix on s'expressa la profunda amoralitat d'un personatge que es desplega a través dels seus efectes lingüístics, en aquesta rara alquímia dels mots que amb la seva lleugera i luminiscència semblen les onades que acaben i recomencen sempre seguit. Cada capítol, amb el seu títol que és una pancarta brechtiana en què s'anuncien uns fets, amb uns personatges, una situació, uns objectes i una instància realista, gràcies a la llengua que inventa Marc Cerdó, gràcies a un lèxic elegit amb primfilada precisió, es comença a moure cap a una altra part, cap a territoris de l'estranyesa i ens enlaira cap a un altre sentit, cap a l'estranger de nosaltres mateixos, cap a l'altre, amb uns eines verbals extraordinàries i uns mecanismes que posen en marxa reaccions en cadena imprevisibles. Sense provocació i sense complicitat, se succeeixen els inci-

Mallorca recupera la veu
la veu de **Mallorca**

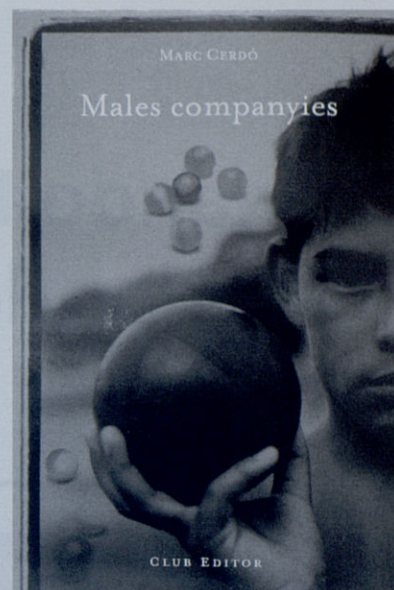
laveudemallorca.cat

dents que trunyellen la novel·la que estan marcats per aquesta obsessió de la justesa que brilla onseu-lla el lector miri fins i tot en els moments de vulgaritat (que també estan col·locats dins el trencaclosques novel·lesc com a descripcions d'un paisatge immoral, banal, trivial, etc.) que rompen la línia melòdica amb sotracos imprevists. Una escriptura particular allunyada tant de la tradició com de la recerca d'originalitat que eludeix el models i la naturalitat, en què no són els mots els que canten sinó aquesta escriptura mental, segona, que es forma i avança entre les coses i els mots. Llegir Marc Cerdó és pensar en un arrossegall d'adjectius: fresquet, lleuger, just, fort, ric, senzill, curós, sensible, que es desallotgen els uns als altres per, en conjunt, fer senyals i fer signes sense aturall.

Llegir males companyies és passar un guster, és viure festes i festers llengüers

Marc Cerdó sap que tota la novel·la es fonamenta en el llenguatge: No en el què, sinó en el com. I ho sap a consciència. Sap que per bastir aquesta casa que és un text novel·lesc calen bons fonaments i bones parets mestres que aguantin l'edifici, els sostres. I com a bon mestre d'obres i bon picapedrer no ha deixat res a l'aire, no ha deixat res que es pugui esbucar a la primera ventada d'anàlisi. Hi ha, en Marc, una consciència profunda de la llengua conjoinada amb una pedrera inesgotable dels mots, dels girs, de les invencions, de la imaginària verbal, de les sintaxis, que li permet fer salts mortals sense que ho sembli, encendre les rodells més brodariesques o fer els malabarismes més arabesc sense que sembli que fa cap heroïtat. I per això ha agafat un dels *topos* més clàssics dels autors illencs, especialment els mallorquins de postguerra: la fuga, la partida de

l'illa, el trencament del cordó umbilical, i n'ha fet una peça polifònica que només s'assembla a si mateixa, amb totes les ressonàncies i els ecos que es vulgui però absolutament personal. Ha reeixit el repte amb la invenció disciplinada, la descripció euforitzant, l'astracana sardònica, el gust per les paraules que quan les amolla sembla que surtin sense pensar i han estat poades, caçades, agafades amb els rampins de la seva ploma exploradora de registres, de tons, de coloracions, d'abissos, d'explosions, d'el·lipsis, de les cavorques més abscondites o més superficials, tant se val si aconsegueixen el seu objectiu. I quins són els objectius de la comesa: entretenir el lector tautuant-lo d'interrogants, fer-lo entrar en olivetes i empènyer-lo cap a les sedassades fortes, ficar-se a les seves venes com una substància estimulante i enlairar-lo cap a zones

desconegudes de la seva vida, remoure'l, refer-lo, consolar-lo i donar-li uns aliments que el facin feliç una estoneta. Crec que *Males companyies* aconsegueix els seus objectius.

el mirall

Assemblea General de l'associació **el mirall**

Dia: 30 de març

Hora: 18,00 h

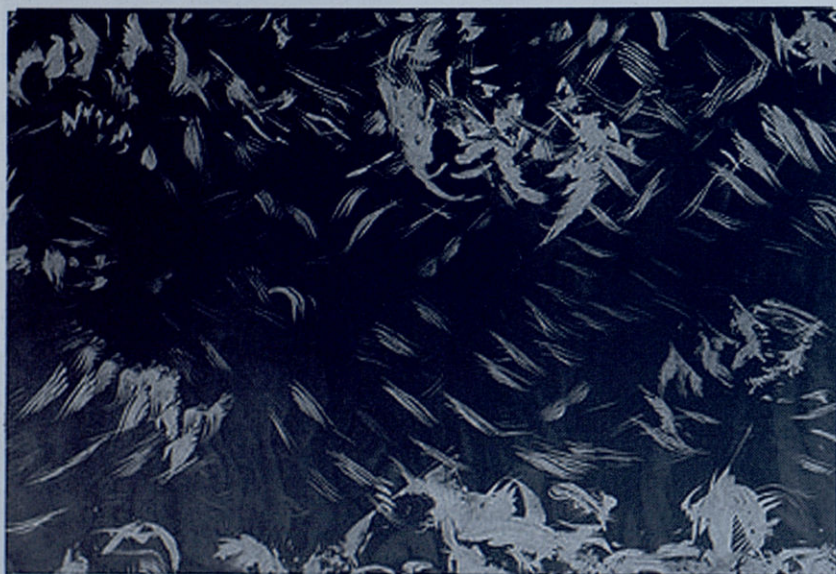
Lloc: local de l'OCB, al carrer del Pare Bartomeu Pou, 31

Ordre del dia

1. Lectura i aprovació, si escau, de l'acta de la sessió anterior.
2. Balanç econòmic de l'exercici del 2009.
3. Memòria de l'exercici del 2009.
4. Aprovació dels pressuposts del 2010.
5. Precs i preguntes.

Fernando Prats: petjades de fum

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

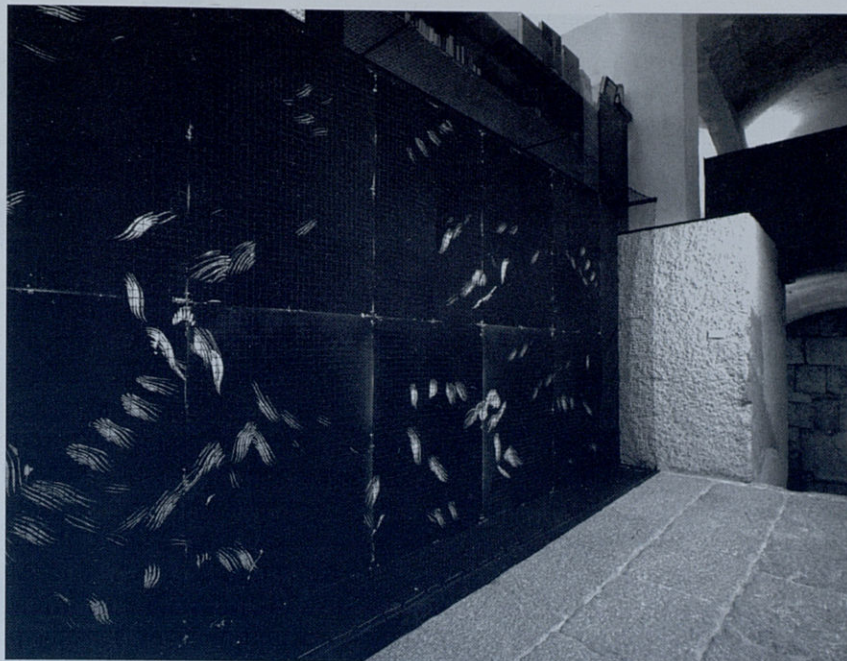
Fernando Prats. Affatus 27, 2006. Aleiteig de colom, canari, diamant i periquito sobre tela fumada (de l'exposició «Natura Naturans», de 2007, a la Galería Álvaro Alcázar de Madrid).

«La lógica del lugar» és el títol de l'exposició que ocupa l'Espai Quatre del Casal Solleric de Palma. Una instal·lació de l'artista Fernando Prats (Santiago de Xile, 1967), que viu i treballa a Barcelona des de 1990. Prats va fer estudis de pintura a l'Escola Massana de Barcelona (1993). És llicenciat en Art per la Universitat de Xile (1996) i va fer el postgrau a la Universitat de Barcelona (2000). Des de l'any 1995 participa en nombroses exposicions col·lectives i exposa de manera individual en diverses galeries, tant espanyoles com internacionals.

La seva obra és present a les principals trobades d'art contemporani internacionals: Segona Biennial de les Canàries, Pintura i Timanfaya Los Hervideros, 2009; Triennial de Xile, Sismografia de Xile, 2009, i Expo

tendències

[art]

Fernando Prats. Vista de la instal·lació «La lògica del lugar», Espai Quatre, Casal Solleric, Palma.

Fernando Prats. Affatus 26, 2006. Aleteig de coloms i línies d'aire de pulmó sobre tela fumada (de l'exposició «Natura Naturans», de 2007, a la Galeria Álvaro Alcázar de Madrid).

sició Universal de l'Aigua, «Agitación», Saragossa, 2008.

Mereixen una atenció especial, dins la seva activitat, les instal·lacions, *performances* i accions: «Gran Sur», Casa de América de Madrid, 2008; «Acción Steam», Nova York, 2007; «Agitación», guèiser del Tatio, Salar d'Atacama i Chuquicamata, Xile, 2006; «Del Cardener a l'Antàrtida, entre Catalunya i la base antàrtica xilena», 2001-2003; «Cap al pol Sud», Kunst-Station Sankt Peter Köln, 2003; Cicle Pandemònim, Espai 13, Fundació Joan Miró, Barcelona, 1995.

Des de l'any 1992 ha estat guardonat amb diversos premis i mencions, i també ha estat becat per diverses institucions: John Simon Guggenheim Memorial Foundation, per la seva trajectòria, 2006-2007; artista resident a la Kunst-Station Sankt Peter Köln, 2002-2003, i beca d'honor President de la República de Xile, 1997-2000. La seva obra s'ha pogut veure en fires d'art internacional com Art Cologne,

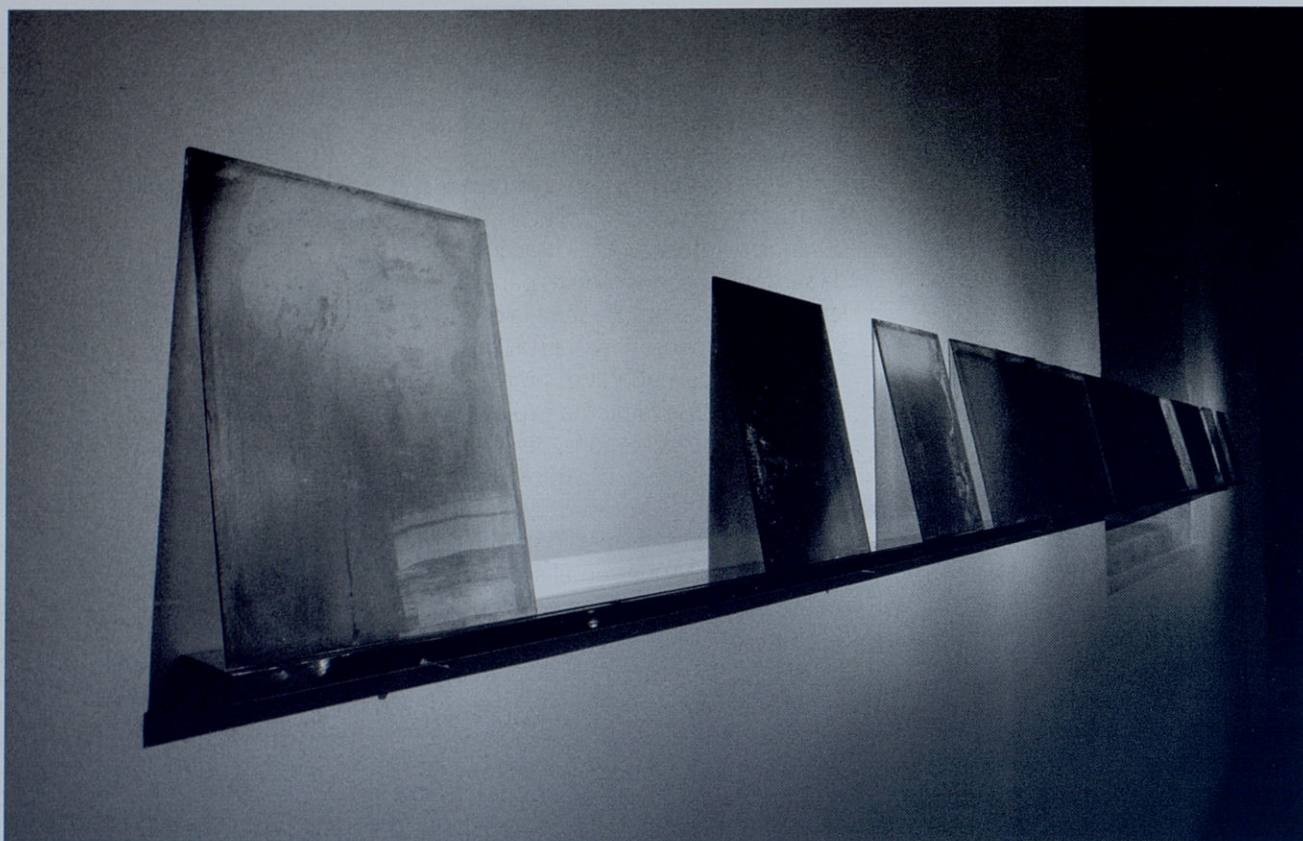
ARCO i Art Basel, i en col·leccions i museus tant de l'àmbit nacional com de l'internacional.

L'atzar i la transcendència

El tema del fum, com afirma l'artista, ha estat, des de 1997, el fil conductor del seu treball, que ha relacionat amb la idea de sacrifici, com els rituals antics, en què el fum ascendia com a acció visible entre el que es volia demanar i el que es volia aconseguir. El treball sobre el suport fumat es fa extraient el blanc

del suport del negre del fum, com si es tractàs d'una manera negra, per després fixar-lo amb una solució química.

Fernando Castro Flórez escriu: «Fernando Prats treballa gairebé com un alquimista, fumant l'antiga superfície de la representació perquè ara es produeixin coses que no són, ni de bon tros, anecdòtiques. La seva obra és, simultàniament, una manifestació diferent de la subjectivitat i una rara retirada que em du a pensar que la mà (aquest apèndix que ens ha convertit en el

Fernando Prats. Vista de la instal·lació «La lógica del lugar», Espai Quatre, Casal Solleric, Palma.

que som) està en retirada. Efectivament, Fernando Prats apedrega els seus quadres, deixa que les branques els fuetegin o els coloms hi deixin les marques dels seus aleteigs; les fotografies del procés de feina revelen que també arriba a llepar la superfície fumada per deixar-hi enigmàtiques empremtes o que fins i tot els cucs "dibuixen" fascinadores línies laberíntiques al fèrtil territori d'aquesta altra encarnació de la pintura.»

Efectivament, Fernando Prats investiga el desenvolupament de nous fenòmens de producció visuals, s'apropia de l'atzar i fuig del control que suposa el treball manual. En el seu procés creatiu, proper metodològicament al treball de Joseph Beuys, s'enfronta amb la difícil tasca d'estructurar el seu material cognitiu en passos d'interpretació expressada amb la petjada de l'element generador d'imat-

ges, eminentment aleatori, i aporta les dades visuals per entendre el procés estructurador d'esquemes iconogràfics sorprenents.

Indicis, pistes, solcs, marques, cicatrius, restes, traces, rastres, records, vestigis i sediments

La indagació de Prats parteix de les relacions que hi ha entre el món immaterial i el simbolisme de caràcter ritual, present en les societats antigues i també en la societat actual, i utilitza la metàfora dels processos físics per aportar la seva visió de la transcendència, de la relació amb la divinitat que és present a les coses naturals, vives o inertes, i que interactuen per donar lloc a mutacions i transformacions de les realitats que ens envolten. La matèria es manipula i es transmuta en vehicle de projecció d'idees substancials a l'ésser humà, i ens proposa el ritu en el qual desapareixen les fronteres entre art i

religió, entre mite i realitat.

Sobre el suport fumat apareix l'indicí, la pista, el solc, la marca, el senyal, la impressió, la traça, l'estigma, el sediment i el record. Les petjades que deixen les branques o les fulles d'un arbre, les pedres llençades sobre el suport, els camins seguits pels cucs, el rastre de l'aleteig dels coloms o l'alenada dels pulmons de l'artista, conformen les imatges que estructuren l'obra, una obra sincera i despulada d'artificis que remet a la memòria i al resum, a l'evocació del moment narratiu i a la consciència de viure i sentir, de trepitjar l'atzar que proporciona la vida mateixa.

Fernando Prats.

La lógica del lugar

Espai Quatre, Casal Solleric,
Palma

Fins al 11 d'abril de 2010

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat Sucursal DC Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

☐ 25,00 €

☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que envïis un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

La torre Picada i el camí de sa Illeta

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Horari aproximat:
3 h. (temps aproximat de
marxa, sense les aturades)

Sa Illeta.

[itineraris]
t e n d è n c i e s

Partim del Port de Sóller, vora la desembocadura del torrent de sa Figuera, i començam a caminar pel carrer d'Antoni Montis, que té el centre solcat pel torrent. Deixam a la dreta el camí de sa Figuera, que va per l'altra part del curs d'aigua. Passam per la plaça dels Reis de Mallorca i continuam pel carrer de Bèlgica, ja als afores de la població. Aquest és el punt on comença una pujada amb els darrers xalets del Port. És una ascensió rosta, mantinguda. Quan arribam al primer revolt, hem de deixar la carretera de la urbanització, que gira cap a l'esquerra, i hem de continuar en línia recta per un camí de carro asfaltat.

El paisatge és ara dominat per les oliveres, amb bona presència de garrovers. A la dreta encara tenim el jaç del torrent. Un poc més endavant, després de dos revoltets, passam vora una casa que queda a l'esquerra del camí. Més amunt trobam també diversos porxos de collidors d'oliva. L'ascensió acaba al coll de s'Illa, que es troba marcat per una paret amb filferro i un

«La torre Picada
s'alça entre els anys
1614 i 1622 i fou
bastida per protegir
la contrada de ses
Puntes, amb la Cala
de ses Cambres i el
coll de s'Illa, on
desembarcaren el
moros l'any 1561»

portell amb barrera metàl·lica. A l'esquerra destaca el bosc de pins conegut amb el nom des Pinarol. A l'altre vessant del coll, superat el portell per un pujador amb graons, deixam a la dreta el camí que davalla a ses Cambres, també rebutjam el camí que segueix recte, i agafam un tirany que puja vers l'esquerra, que condueix, entre pins, a la torre Picada, a la qual es pot arribar des d'aquí en uns deu minuts.

La torre Picada, anomenada des d'antic torre de Pedra Picada, s'alça entre els anys 1614 i 1622. Fou bastida per protegir la contrada de ses Puntes, amb la cala de ses Cambres i el coll de s'Illa, on desembarcaren els moros l'any 1561. El projecte de construcció data d'aquest mateix any, però la manca de recursos i la complexitat dels tràmits en retardà les obres. S'hi feren reformes els anys 1717 i 1752, i el 1867, ja sense interès militar, es posà sota jurisdicció del Ministeri d'Hisenda i fou ocupada pels carabiners. L'any 1875 fou venuda pel

Govern en pública subhasta i passà a mans dels propietaris de la Casa des Port, finca on es trobava la torre. Josep Mascaró Passarius, en fa la descripció següent: La torre és circular, de poc més d'11 metres i mig de diàmetre, amb una imposta que en ressegueix el perímetre a la part superior. Un arc apuntat serveix d'entrada i en el mur, d'extraordinària gruixa, s'hi obren tres finestres. L'entrada té volta de canó i permet el pas a dues

estances i una cuina que eren la residència del governador. Vora l'entrada hi ha una escala de caragol, que puja al terrat, que té un parapet de mig metre de gruixa. Pel que fa a l'alçat, té 11 metres d'alçària.

Des de la torre Picada, davallam pel mateix camí i assolim novament el coll de s'Illa. Hem de passar el pujador i enllaçar amb el camí asfaltat que ja coneixem. Anam per l'esquerra, segons la posició de la

Camí de sa Illeta.

nostra ruta, en direcció contrària a la pujada que hem fet abans des del Port. Després d'una giragonsa cap a l'esquerra, amb un camí que deixam a la dreta que va cap as Figuerà, s'acaba l'asfalt, alhora que apareix davant la nostra vista, a l'esquerra, la silueta de la torre Picada, situada sobre l'espès bosc des Pinarol, a l'altra part del coll.

La nostra via, anomenada en aquest tram el camí de sa Illeta, s'apropa a la mar fins que assoleix

una envejable situació de balconada marina. A partir d'ara, el camí discorrerà durant un bon tros de l'excursió paral·lel a la línia de costa. El camí de sa Illeta es troba acompanyat d'un bon nombre de petites cases, antigament ocupades per petits propietaris pagesos i avui convertides sovint en cases de segona residència. La primera casa que es fa present és Cas Canonge, a la dreta del camí. Un poc més endavant, entre pins i oliveres,

arribam a un redol de construccions, com Can Casesnoves, a la dreta, i Ca s'Americà, a l'esquerra. Rere les cases, s'aixeca imponent el penyal Bernat de sa Illeta, punxegut i aïllat. Mentre, la retallada línia de ribera esbossa accidents com ses Puntes, amb el cap de sa Punta Llarga, i la caleta de ses Cambres. Però l'element paisatgístic que més en destaca és sa Illeta, no gaire lluny de l'illa mare.

Quan el camí passa sota el penyal Bernat de sa Illeta, descriu dos revolts per guanyar altura. Després del segon podem deixar el camí de carro i pujar pel camí empedrat i esglaonat que surt cap a la dreta, en pujada. Més amunt, tornam a trobar el camí de carro, que secciona la via més antiga, però aquesta continua pujant per l'altre costat. Aquest camí de ferradura ens deixa vora una casa, coneguda amb el nom des Sementeret, ja pròpiament a la contrada da sa Illeta. Just abans d'arribar-hi, podrem gaudir de l'altura guanyada, ja que arribam a un esglaó natural que constitueix un bon mirador. La vista retrospectiva ens ofereix una imatge harmoniosa on es combinen el penyal Bernat, la torre Picada, ses Puntes i ses Cambres. Antiquíssimes oliveres arrodoneixen el conjunt.

A escassos metres de la miranda trobam la casa des Sementeret, que presenta alçat d'una sola planta, amb portal forà de llinda de pedra i un altre portal a la dreta. Embebudes a la façana, hi ha una cisterna i una pica per a l'aigua. A l'altra part del camí hi ha una altra pica de pedra.

Ben a prop des Sementeret es troba la casa de Can Joan de sa Dida, que ha estat reformada. El parament que dóna al camí s'aixeca sobre unes roques naturals, i s'hi destrien cinc petites finestres i un portalet de llinda de fusta. A menys de cent metres de Can Joan de sa Dida, apareixen les cases de Ca ses Bales. El seu portal forà, d'arc lleu-

«El camí de sa Illeta
es troba acompanyat
per petites cases
antigament ocupades
per pagesos i
avui convertides en
cases de segona
residència»

Es Sementeret.

gerament rebaixat, s'obre a la part dreta del camí. A la dreta de la façana principal s'aixeca una original cisterna amb coberta de cúpula semiesfèrica. A l'ala sud-oest de les edificacions, s'hi troba una tafona de reduïdes dimensions que encara conserva la premsa de biga. Per aquests redols, si alçam la vista, podrem veure les impressionants timbes que configuren el vessant nord-oest del puig de Bàltx (579 m).

Uns quants minuts més endavant de Ca ses Bales, després d'una curta pujada, trobam a la dreta del camí un portell de nova factura que

porta el nom de Camí de sa Illeta i Can Bardí; cases que es troben separades del nostre camí. Continuem recte i arribam a una zona que ha patit un recent incendi. Després, arribam a un portell que tanca el camí amb una barreira metàl·lica. A l'esquerra, hi ha una casa amb bona balconada paisatgística. Hem de franquejar la barreira per una petita desviació a la dreta, una marjada més amunt.

Una vegada que hem passat la barreira, deixam a l'esquerra el camí des Joncar i continuem pel camí principal, que s'acosta al pas de na

Cordellina. Passam un portell obert, amb una polleguera de pedra a la dreta. Les oliveres han deixat pas als pins, entremesclats amb alguna alzina. El camí es mostra molt malmenat per esbaldrecs, esllavissades i pins morts. Després de quatre revolts en pujada arribam a una barrera de metall, que ens deixa en una bella contrada, a prop del pas de na Cordellina i del penyal Bernat des Joncar. Arran de mar es troba la zona de la font des Joncar. Aquest sector de costa, entre la torre Picada i la desembocadura del torrent de Bàltx o de na Mora, ha

GRUP AVA

Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**PROGRAMACIÓ
SETMANA SANTA 2010**

SORTIDES DES DE PALMA

JORDÀNIA del 27 de març al 03 d'abril 1.275 EUROS
JORDÀNIA + DAMASC 1.390 EUROS

BERLÍN del 01 al 04 d'abril 630 EUROS
VIENA del 01 al 05 d'abril 569 EUROS
INSTANBUL del 01 al 05 d'abril 574 EUROS
TUNÍSIA del 31 de març al 03 d'abril 586 EUROS
PRAGA del 01 al 05 d'abril 593 EUROS
COPENHAGUEN del 01 al 05 d'abril 455 EUROS

- PREU AMB TAXES INCLOSES -

Oms, 50 · Ap. de correus 696 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com

La torre Picada.

estat anomenat la Costera Petita, que fa referència a la similitud de paisatge i de situació que presenta aquest camí amb la Costera *Gran*, a l'altra part del torrent de Bàltx.

Aquesta contrada, sota els espa-

dat del puig de Bàltx, representa el punt nord màxim de la nostra ruta, a partir del qual hem de tornar enrere pel mateix camí. En una nova perspectiva, tornarem a passar vora Can Joan de sa Dida i les

altres casetes del camí de sa Illeta, i també sota el penyal Bernat, fins que recuperarem l'asfalt poc abans del coll de s'Illa. En aquest coll, només restarà davallar al Port de Sóller, on acabam l'excursió.

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANCS ESPELEO	VIAJGES	MONTANYA CREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

Regina
Cortès

Biel
Cadilla

Javier
Oleaga

Aina
Burgos

Celestí
Oliver

Sandra
Martí

David
Oliver

Mònica
Bestard

Rosa
Campor

Ajuntament de Palma

25 anys de
biblioteques
municipals
creixem junts

Arenal

Pça. Gaspar Rul. Ian, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Sollerici

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
Dimarts també de les 17 a les 20 h
Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 7001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192
biblioestabliments@telefonica.net
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimecres de les 9 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindioteria@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, edifici Mercat de l'Olivar, 1ª planta
· 07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma
Tel. 971 242 155
bibpoligonllevant@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibralfavell@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonllull@sf.a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaurador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 792 337
bibsonrapinya@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709
bibelterreno@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

t'acostam la cultura
Regidoria de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística

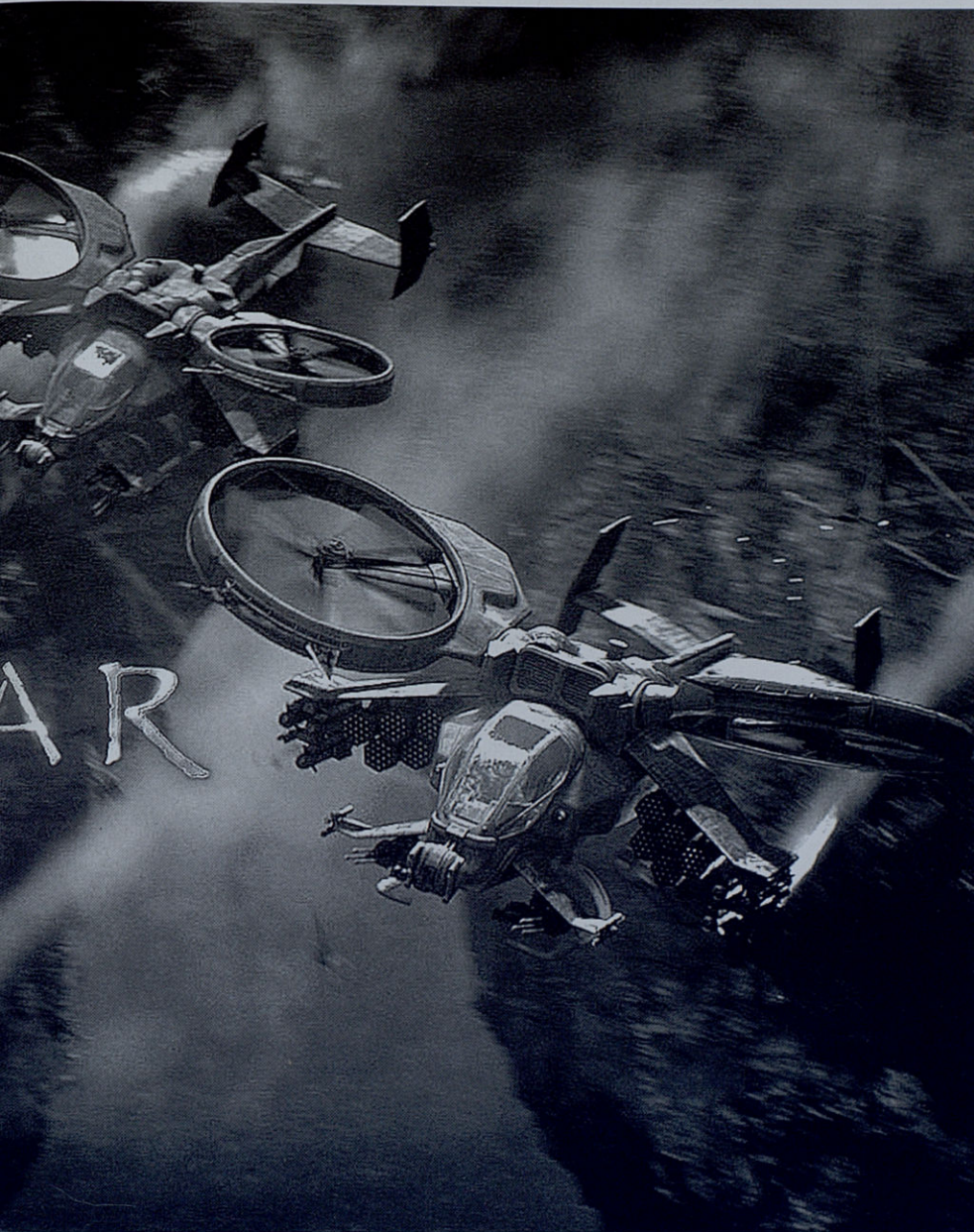
'Avatar', en dues dimensions

TEXT: MATÍAS VALLÉS

He recomanat *Avatar* als qui només veuen pel·lícules avorrides, i no la vaig incloure en la llista de les pitjors produccions del 2009. Això no obstant, aquests dos detalls no espremen la meua posició conciliadora davant la darrera invenció de James Cameron. No crec que hagi provocat una revolució en la indústria, perquè ja només podria sorprendre'ns quelcom que no ho pretengués, però la creativitat plàstica desplegada durant la primera hora i mitja de projecció no coneix parangó en cap forma d'ex-

pressió. Per desgràcia, només ens trobam a l'equador de la pel·lícula, i la segona part es desenvoluparà per camins convencionals, ja explorats fins al tedi en *Iron Man*, *Jurassic Park* o *El senyor dels anells*.

En aquesta subdivisió d'*Avatar* en dues pel·lícules de diversa factura resideix l'empremta del desgast annex al seu rodatge. Fa la impressió que l'immens equip ha arribat en estat d'esgotament a la darrera fase de la narració. Igual que en *Titanic*, però ara des de l'interior d'un ordinador, James Cameron

aborda un esforç sobrehumà. Pretenia ridiculitzar els efectes especials, jugar amb la idea que la part artificial de la seva creació correspon als capítols en què apareixen éssers humans. Estava prefigurant un futur que ens allunya d'un planeta superpoblat, amb destinació a societats primitives que indefectiblement repetiran els nostres errors. Interpret amb un cert por, perquè qualsevol text anul·la l'única pretensió d'*Avatar*, que consisteix a veure. Llàstima que l'expressió «festí visual» hagi estat as-

signada impròpiament a experiències prèvies.

Parlar d'*Avatar* en les dues dimensions que esgoten el paper produeix un efecte tranquil·litzador, gairebé narcòtic. L'atreviment dels artífexs de la pel·lícula es transmet a l'espectador. La pel·lícula induïx una variant de la síndrome de Stendhal per saturació visual. Curiosament, la generació que presumeix d'inassuïble a la sobredosi d'imatges atribueix la seva rendició a les imperfeccions de les ulleres tridimensionals. O a haver-hi

contemplant l'espectacle en una sala no preparada per a l'enganyifa 3-D, on les carreres atropellades susciten dubtes sobre la possibilitat d'una doble versió per a la cinta de Cameron. La sensació final dominant és de velocitat. Quan vaig pujar al cotxe en sortir d'*Avatar*, conduïa massa de pressa. Em va costar adaptar-me a un univers en què els grans animals no volen a velocitats vertiginoses.

Cameron no vol dir res, vol ensenyar-ho tot. És possible que abandoni el projecte abans de culminarlo, embarcat ja en la seva següent odissea. Això no obstant, la seva labor hercúlia obliga a remuntar-se a Nietzsche, quan comenta que en Wagner fins els enfonsaments són grandiosos. S'equivoquen els qui han deixat de veure *Avatar* perquè no podrien prendre-se-la seriosament. Si la meitat de les pel·lícules es rodassin amb l'exigència imposada a aquesta superproducció de crispates, la crisi del cinema s'hauria esfumat. En el terreny de l'estupefacció comparada, la pel·lícula equival a la primera visita al Cirque Du Soleil, quan els cons i bastons de la retina no han estat ensinistrats per afrontar les contorsions musicals. Sense oblidar que tota bellesa té un límit.

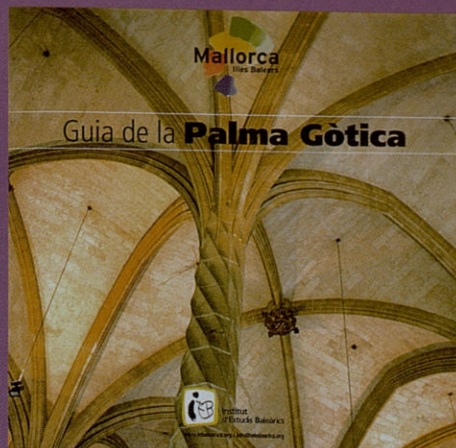
Els colonitzadors contra els nadius, el progrés contra la tradició. Un dels arguments clàssics de la narrativa combinat amb una altra història interminable, Romeu i Julieta enamorant-se per sobre de l'odi que es professen els seus clans respectius. Ningú no jutjarà *Avatar* per la resolució ideològica d'aquests conflictes, però, per damunt del bombardeig d'imatges, es fa difícil defugir del fet que es tracta d'una pel·lícula profundament anti nord-americana. Fins al punt que la seva arrancada als Estats Units va ser tèbia, i superada àmpliament per la recaptació a la resta del món. Washington té dret a sentir-se preocupat per la fatiga de la seva acceptació a la resta del planeta. A més, Cameron

defensa una doctrina nacionalista. Enfront de la utilització de la tribu amb tocs despectius, el director es basa en aquest concepte per rematar el seu desafiament. Els arcs i les fletxes hauran d'enfrontar-se amb l'arsenal més sofisticat.

Podríeu enamorar-vos d'un humanoide bellíssim, amb la particularitat que fa dos metres i mig d'alçada i arrossega una coa fornida per equilibrar la seva anatomia? De nou, el conflicte de la identitat, més enllà d'una diferència superficial en la pigmentació de la pell. Ens sembla bella Zoe Saldaña, víctima d'una de les primeres interpretacions absolutament virtuals, atès que la seva impressionant figura humana no gaudeix d'un segon d'exposició? Sense comprometre's en excés sobre aquest terreny lle-negadís, acceptem que el seu atractiu roman intacte. No assistim a l'antropomorfisme d'un amor entre animals, sinó a una relació més enrevessada sota un suposat control humà. Aquí rau el gran error que Cameron descarrega sobre els seus congèneres, volen tenir-ho tot controlat, i sembren el terror al seu pas per aconseguir-ho.

Hi ha una escena particularment terrorífica pel que té d'ingènua en *Avatar*. Correspon al moment en què els avatars són reanimats i ataquen els seus curadors. Aquí rau el vertader conflicte polidimensional. Per desgràcia o per exigències pressupostàries, el minutatge d'interacció entre ambdós mons ocupa un percentatge molt limitat del metratge. Respecte a les marques batudes a la taquilla, ha estat magistral el comportament de la indústria, esperant els espectadors a participar en l'aventura única d'encimbellar la recaptació d'una pel·lícula més enllà de tot precedent. Potser per última vegada els cinèfils podien sentir-se importants davant els pirates de la xarxa.

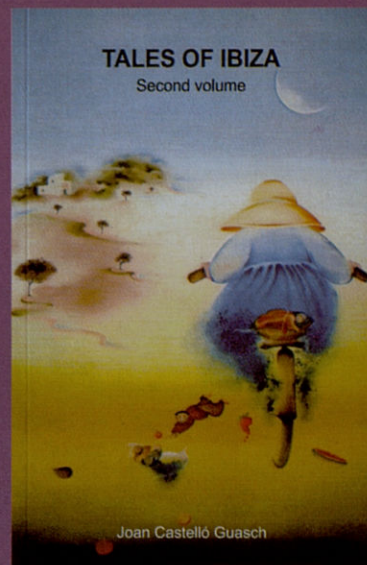
Guia de la Palma gòtica

Recull del ric patrimoni gòtic
que gaudeix la ciutat de Palma

Edita: l'Institut d'Estudis Balearics

**Tales of Ibiza
(second volume)**
Joan Castelló Guasch
Traducció a l'anglès
d'un recull
de 13 rondalles

Coedició Consell d'Eivissa i l'IEB

Mirar per veure, viure per mirar

Vicenç Matas i Miralles
Recull d'imatges de les Illes,
paisatges rurals, retrats,
manifestacions culturals i
humanes, etc.

Coedició de Miquel Font Editor i l'IEB

ELS MUSEUS DE LES ILLES BALEARS

Els Museus de les Illes Balears

Llibre divulgatiu dels
Museus de les Illes

Institut d'Estudis Balearics

**Institut
d'Estudis Balearics**

www.iebaleaics.org / info@iebaleaics.org

DIA DE LES
**ILLES
BALEARS**

1 DE MARÇ
2010

Del 25 de febrer
al 6 de març

